

Βρυξέλλες, 24 Απριλίου 2025
(OR. en)

8235/25
ADD 2

JAI 491
SCHENGEN 22
SCH-EVAL 25
FRONT 95
IXIM 79
MIGR 145
ASILE 34
ENFOPOL 121
COMIX 121
CORDROGUE 45
VISA 60
CH
IS
NO
LI

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Ημερομηνία Παραλαβής:	23 Απριλίου 2025
Αποδέκτης:	κα Thérèse BLANCHET, Γενική Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	COM(2025) 185 final
Θέμα:	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ της ανακοίνωσης της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών Έκθεση για την κατάσταση του Σένγκεν 2025

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - COM(2025) 185 final.

σνημμ.: COM(2025) 185 final

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 23.4.2025
COM(2025) 185 final

ANNEX 2

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

της

ανακοίνωσης της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών

Έκθεση για την κατάσταση του Σένγκεν 2025

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

Συλλογή βέλτιστων πρακτικών που έχουν εντοπιστεί στο πλαίσιο του μηχανισμού αξιολόγησης και παρακολούθησης Σένγκεν

Η εύρυθμη λειτουργία του χώρου Σένγκεν εξαρτάται από την αποτελεσματική και αποδοτική εφαρμογή των κανόνων του Σένγκεν από τα κράτη μέλη. Ο μηχανισμός αξιολόγησης και παρακολούθησης Σένγκεν αποτελεί βασική εγγύηση για τη διασφάλιση της επαρκούς εφαρμογής του κεκτημένου του Σένγκεν, η οποία επιτρέπει όχι μόνο την έγκαιρη ανίχνευση τρωτών σημείων, αλλά και τον εντοπισμό βέλτιστων πρακτικών και καινοτόμων λύσεων που εφαρμόζουν τα κράτη μέλη.

Η συλλογή βέλτιστων πρακτικών που συνοδεύει την έκθεση του 2025 για την κατάσταση του Σένγκεν αποτελεί την τρίτη έκδοσή της από την έναρξη ισχύος του νέου κανονισμού για τον μηχανισμό αξιολόγησης και παρακολούθησης Σένγκεν. Ως δυναμικό έγγραφο, περιλαμβάνει τόσο τις βέλτιστες πρακτικές που προσδιορίστηκαν στην προηγούμενη έκδοση της συλλογής όσο και τα νέα και καινοτόμα μέτρα που προσδιορίστηκαν κατά τις αξιολογήσεις που πραγματοποιήθηκαν το 2024, τα οποία βελτιώνουν σημαντικά την εφαρμογή των κοινών κανόνων και τα οποία θα μπορούσαν να εφαρμοστούν από άλλα κράτη μέλη.

Η συλλογή βέλτιστων πρακτικών συγκεντρώνει ευρύ φάσμα βέλτιστων πρακτικών που καλύπτουν διάφορες πτυχές του κεκτημένου του Σένγκεν, συμπεριλαμβανομένων της εθνικής διακυβέρνησης Σένγκεν, της διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων, της πολιτικής θεωρήσεων, των επιστροφών, καθώς και μέτρων εντός του χώρου Σένγκεν, όπως για τα εσωτερικά σύνορα και την εσωτερική ασφάλεια. Στόχος είναι η παροχή πληροφοριών σχετικά με καινοτόμες στρατηγικές, εργαλεία και μέτρα που μπορούν να υποστηρίξουν τις αρχές των κρατών μελών στην εφαρμογή του κεκτημένου του Σένγκεν και να διευκολύνουν την ανταλλαγή γνώσεων μεταξύ ομοτίμων. Θα πρέπει να προωθηθεί η περαιτέρω ανταλλαγή γνώσεων και εμπειριών στο πλαίσιο των αρμόδιων οργάνων του Συμβουλίου για την ενίσχυση αυτής της συνεργατικής προσπάθειας. Η συλλογή χρησιμεύει για τη συμπλήρωση των υφιστάμενων βέλτιστων πρακτικών που περιγράφονται στις εφαρμοστέες συστάσεις ή οδηγούς της Επιτροπής ή του Συμβουλίου με νέες πληροφορίες.

Η παρούσα συλλογή είναι επεξηγηματική και δεν έχει νομικά δεσμευτικό χαρακτήρα. Προορίζεται να αποτελέσει πολύτιμο πόρο για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, τους υπαλλήλους επιβολής του νόμου και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη που συμμετέχουν στη διασφάλιση της ομαλής και αποτελεσματικής λειτουργίας του χώρου Σένγκεν, αλλά και να στηρίζει πιθανές λύσεις για διορθωτικά μέτρα με σκοπό την εφαρμογή των μελλοντικών συστάσεων που θα προτείνουν οι ομάδες αξιολόγησης. Αποτελεί τμήμα της ετήσιας έκθεσης που προβλέπεται στο άρθρο 25 του κανονισμού (ΕΕ) 2022/922 του Συμβουλίου.

ΕΘΝΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΣΕΝΓΚΕΝ

1. Εθνικές στρατηγικές

Εφαρμογή της ευρωπαϊκής ολοκληρωμένης διαχείρισης των συνόρων (EIBM)

Διακυβέρνηση της εθνικής ολοκληρωμένης διαχείρισης των συνόρων

- Το σχέδιο αντιμετώπισης έκτακτων καταστάσεων περιλαμβάνει λεπτομερείς διαδικασίες για διάφορα πιθανά σενάρια κρίσης, καθορίζει σαφείς ρόλους και αρμοδιότητες για όλες τις αρμόδιες εθνικές αρχές (συμπεριλαμβανομένων της αστυνομίας, των τελωνείων, των ενόπλων δυνάμεων και των υπηρεσιών μετανάστευσης), καθώς και για τους τοπικούς ενδιαφερόμενους φορείς (όπως δήμους και μη κυβερνητικές οργανώσεις). Τα εν λόγω σχέδια συμπληρώνονται περαιτέρω με διαδικασίες μέσω των οποίων ζητείται και ενσωματώνεται ευρωπαϊκή στήριξη. Πραγματοποιήθηκαν αρκετές δοκιμές του πλαισίου σχεδιασμού αντιμετώπισης έκτακτων καταστάσεων στις οποίες συμμετείχαν όλες οι εθνικές αρχές που έχουν αρμοδιότητα σε περιπτώσεις κρίσης. [*Φινλανδία, 2023*]
- Η μακροπρόθεσμη και εθνική αναπτυξιακή στρατηγική και το βραχυπρόθεσμο κυβερνητικό πρόγραμμα για την εσωτερική ασφάλεια περιλαμβάνουν προτεραιότητες για την εφαρμογή του κεκτημένου της ΕΕ και του Σένγκεν, καθώς και εξελίξεις όσον αφορά τη διεθνή συνεργασία στον τομέα της επιβολής του νόμου. Οι συστάσεις της αξιολόγησης Σένγκεν καλύπτονται επίσης από το πρόγραμμα. Η ετήσια ανάλυση και υποβολή εκθέσεων διασφαλίζουν την αποτελεσματική υλοποίηση και την επιχειρησιακή εφαρμογή. Η εν λόγω εθνική στρατηγική αρχιτεκτονική, η οποία συνδέει τις προτεραιότητες της ΕΕ με τις εθνικές στρατηγικές, διευκολύνει την αποτελεσματική υλοποίηση (διάθεση πόρων) και την επιχειρησιακή εφαρμογή του κεκτημένου της ΕΕ και του Σένγκεν με συστηματικό τρόπο. [*Κροατία, 2024*]
- Οι εθνικές προσπάθειες για την εφαρμογή των κανόνων Σένγκεν από το 2021 έως το 2027 καταβάλλονται με βάση ένα γενικό στρατηγικό έγγραφο, με το οποίο εξασφαλίζεται η ευθυγράμμιση με τα ευρωπαϊκά πρότυπα για την ενίσχυση της συνεργασίας Σένγκεν. Οι δημόσιες αρχές, συμπεριλαμβανομένων διαφόρων υπουργικών υπηρεσιών, διαδραματίζουν κεντρικό ρόλο σε αυτήν την έννοια της εθνικής διακυβέρνησης Σένγκεν. Το σχέδιο εφαρμογής Σένγκεν του 2023 χρησιμεύει ως το κύριο εργαλείο για την επίτευξη αυτών των στόχων σε διάφορους τομείς του πλαισίου Σένγκεν. Το Υπουργείο Εσωτερικών είναι επιφορτισμένο με την αξιολόγηση της προόδου, την επικαιροποίηση του σχεδιασμού και την υποβολή εκθέσεων στην κυβέρνηση ανά διετία, το οποίο χρησιμοποιεί δείκτες και χρονοδιαγράμματα για τη μέτρηση της επιτυχίας και την ευθυγράμμιση με τους στόχους της Τσεχίας όσον αφορά την ευρωπαϊκή διαχείριση των συνόρων. [*Τσεχία, 2024*]

Μηχανισμός ελέγχου ποιότητας

- Το Υπουργείο Εσωτερικών έχει θεσπίσει εθνικό μηχανισμό αξιολόγησης για τα εξωτερικά σύνορα, ο οποίος βασίζεται στους ευρωπαϊκούς και εθνικούς μηχανισμούς ελέγχου ποιότητας. Συγκεντρώνει τις συστάσεις που προέρχονται από τον μηχανισμό αξιολόγησης Σένγκεν, την αξιολόγηση τρωτότητας του Frontex και τις εθνικές επισκέψεις αξιολόγησης. Οι τελευταίες περιλαμβάνουν αξιολόγηση του συστήματος πληροφοριών Σένγκεν/SIRENE και ζητήματα αστυνομικής συνεργασίας. [Αυστρία, 2020]
- Η διαχείριση των συνόρων σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο θα πρέπει να υπόκειται συστηματικά στην εφαρμογή του ευρωπαϊκού μηχανισμού ελέγχου ποιότητας που καλύπτει ολόκληρο το πεδίο εφαρμογής της ΕΙΒΜ. Ο μόνιμος εθνικός μηχανισμός ελέγχου ποιότητας περιλαμβάνει ένα εθνικό σώμα αξιολογητών, οι οποίοι παρακολουθούν τα προγράμματα κατάρτισης του Frontex για τους αξιολογητές Σένγκεν. [Θεματική αξιολόγηση των εθνικών στρατηγικών ολοκληρωμένης διαχείρισης συνόρων, 2020]

Διυπηρεσιακή συνεργασία

- Ο στενός και αποτελεσματικός θεσμοθετημένος διυπηρεσιακός συντονισμός και η συνεργασία μεταξύ των διαφόρων εθνικών αρχών σε κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο θεωρούνται ουσιαστικής σημασίας για την αποτελεσματική λειτουργία των συστημάτων ολοκληρωμένης διαχείρισης των συνόρων. Μονάδες συνοριοφυλάκων αναπτύσσονται στα χωρικά ύδατα και στην ξηρά των οικείων τρίτων χωρών, εξασφαλίζοντας συνεχείς κοινές περιπολίες διά θαλάσσης και αέρος σε πλοία και αεροπλάνα του κράτους μέλους, με την υποστήριξη ηλεκτρονικών μέσων, όπως το ολοκληρωμένο σύστημα εξωτερικής επιτήρησης (SIVE). [Θεματική αξιολόγηση των εθνικών στρατηγικών ολοκληρωμένης διαχείρισης συνόρων, 2020]
- Η διυπηρεσιακή ανταλλαγή πληροφοριών μέσω της ίδιας πλατφόρμας συμβάλλει στη διαμόρφωση μιας κοινής διαρθρωμένης εικόνας που βελτιώνει την ποιότητα της ανταλλαγής πληροφοριών και στηρίζει τα κύρια ενδιαφερόμενα μέρη στην εκπλήρωση της θεσμικής αποστολής τους, αποφεύγοντας την αλληλεπικάλυψη των προσπαθειών. [Εσθονία, 2023]
- Δημιουργήθηκε κοινή μονάδα ερευνών με τη συμμετοχή άλλων εθνικών αρχών επιβολής του νόμου και πέντε άλλων κρατών μελών της ΕΕ που επηρεάζονται από τη μεταναστευτική ροή, καθώς και της Ευρωπόλ και του Frontex. Αυτό κατέστησε δυνατή την αποτελεσματική και ταχεία ανταλλαγή πληροφοριών, με αποτέλεσμα την ταχεία αντίδραση, καθώς και τη λήψη αποτελεσματικών μέτρων για την επιβράδυνση της μεταναστευτικής ροής και τη λήψη μέτρων κατά των διακινητών. Η συλλογή και η συγκέντρωση, στο πλαίσιο αυτής της μονάδας, πληροφοριών για την εγκληματικότητα και άλλων πληροφοριών ανοικτής πηγής, καθώς και ο διασταυρούμενος έλεγχος προσώπων κατέστησαν την κοινή μονάδα ερευνών επιχειρησιακό κέντρο στα

εξωτερικά σύνορα που υποστηρίζει τη συνολική διαχείριση του φαινομένου.
[Λιθουανία, 2023]

2. Εθνικές ικανότητες

Κατάρτιση

Συνεργασία με τη CEPOL

- Η συντονισμένη και ενεργός συμμετοχή στην ευρωπαϊκή κατάρτιση στον τομέα της επιβολής του νόμου αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της διυπηρεσιακής συνεργασίας στο πλαίσιο της μόνιμης δομής διακυβέρνησης της αστυνομίας, των τελωνειακών αρχών και της συνοριοφυλακής. Οι ανάγκες κατάρτισης συζητούνται τακτικά όχι μόνο από την εθνική Αστυνομική Ακαδημία (Police University College), αλλά και σε συνεχή συνεργασία με τους φορείς εκπαίδευσης συνοριοφυλάκων και τελωνειακών υπαλλήλων. Η συμμετοχή στα προγράμματα κατάρτισης της CEPOL είναι μεγάλη, ενώ σε μεγάλο αριθμό υπαλλήλων επιβολής του νόμου παρέχεται πρόσβαση στην πλατφόρμα ηλεκτρονικής μάθησης LEED της CEPOL. Τα προγράμματα κατάρτισης της CEPOL περιλαμβάνονται στα ετήσια σχέδια κατάρτισης της αστυνομίας, των τελωνειακών αρχών και της συνοριοφυλακής σε εθνικό επίπεδο και, υπό τον συντονισμό της εθνικής Αστυνομικής Ακαδημίας, οι διαθέσιμες θέσεις κατάρτισης της CEPOL επιμερίζονται μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου με βάση τις ανάγκες και τις αρμοδιότητές τους. Επίσης, οι πληροφορίες σχετικά με τις δυνατότητες κατάρτισης που προσφέρει η CEPOL είναι εύκολα προσβάσιμες στο ενδοδίκτυο της αστυνομίας, των τελωνειακών αρχών και της συνοριοφυλακής. [Φινλανδία, 2023]

Επιστροφές

- Συμφωνία με αεροπορική εταιρεία για τη χρήση αεροσκαφών και προσομοιωτών σε τακτική βάση με σκοπό την εκπαίδευση της ομάδας των συνοδών σε επιχειρήσεις επιστροφής, όχι μόνο από επιχειρησιακή άποψη, αλλά και για την προσομοίωση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης που θα μπορούσαν να προκύψουν κατά τη διάρκεια επιχειρήσεων επιστροφής, όπως πυρκαγιών. [Φινλανδία, 2023]

Τμήμα SIRENE

- Το τμήμα SIRENE της Εθνικής Υπηρεσίας Ερευνών έχει δημιουργήσει εθνικό διαδικτυακό πρόγραμμα κατάρτισης με επίκεντρο το ανανεωμένο σύστημα πληροφοριών Σένγκεν. Ο κύκλος μαθημάτων περιλαμβάνει θεωρητικό υλικό και ελέγχους γνώσεων. Το διαδικτυακό εκπαιδευτικό πρόγραμμα είναι υποχρεωτικό για τους αστυνομικούς, τους συνοριοφύλακες και τους τελωνειακούς υπαλλήλους και η ολοκλήρωση του προγράμματος παρακολουθείται, ενώ δίνεται επίσης σχετική συνέχεια. [Φινλανδία, 2023]

- Δημιουργία προηγμένου κέντρου κατάρτισης εντός των εγκαταστάσεων του τμήματος SIRENE, το οποίο παρέχει ευκαιρίες ολοκληρωμένης πρακτικής κατάρτισης για όλους τους τελικούς χρήστες όλων των εθνικών υπηρεσιών επιβολής του νόμου. Οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες περιλαμβάνουν πρακτικές συνεδρίες σε εργαστήρια υπολογιστών και τη διαθεσιμότητα πλατφορμών ηλεκτρονικής μάθησης, συμπεριλαμβανομένων του ενδοδικτύου της αστυνομίας και προγραμμάτων κατάρτισης της CEPOL σχετικά με την εξ αποστάσεως μάθηση του συστήματος πληροφοριών Σένγκεν. Η Αστυνομική Ακαδημία συνεργάζεται τακτικά με τα αρμόδια τμήματα της αστυνομίας, τα τοπικά πανεπιστήμια και μη κυβερνητικές οργανώσεις για να διασφαλίσει ότι το πρόγραμμα κατάρτισης επικαιροποιείται τακτικά, μεταξύ άλλων στον τομέα της διεθνούς αστυνομικής συνεργασίας και των θεμάτων Σένγκεν. Ένα πλήρες σύνολο εγχειριδίων που περιέχουν όλες τις σχετικές πληροφορίες για θέματα που αφορούν το σύστημα πληροφοριών Σένγκεν, το αυτόματο σύστημα αναγνώρισης δακτυλικών αποτυπωμάτων και το SIRENE είναι διαθέσιμο για κάθε αρμόδια εθνική αρχή και αστυνομική υπηρεσία μέσω ηλεκτρονικών βιβλιοθηκών στο ενδοδίκτυο της αστυνομίας. [*Κύπρος, 2023*]
- Το εθνικό σύστημα τεχνολογίας πληροφοριών καταγράφει πληροφορίες και έγγραφα σχετικά με υπηκόους τρίτων χωρών που υπόκεινται σε επιστροφή, παρέχοντας έτσι πλήρη εικόνα της κατάστασής τους. Το τμήμα SIRENE είναι αρμόδιο να μετατρέπει, απευθείας στα συστήματα των αρχών μετανάστευσης, τις εθνικές καταχωρίσεις με σκοπό την επιστροφή σε καταχωρίσεις για άρνηση εισόδου και διαμονής, μετά τη λήψη εντύπων SIRENE R-A από άλλα κράτη μέλη σχετικά με εθνικές καταχωρίσεις. Η ίδια διαδικασία μπορεί να εκτελεστεί από τους συνοριοφύλακες, όταν το πρόσωπο για το οποίο έχει εισαχθεί καταχώριση επιστροφής εντοπίζεται κατά την έξοδο από το έδαφος της ΕΕ. [*Εσθονία, 2023*]
- **Το εθνικό τμήμα SIRENE εφαρμόζει μια εξαιρετική πρακτική κατάρτισης σε θέματα σχετικά με το σύστημα πληροφοριών Σένγκεν, προσφέροντας υλικό όπως αφίσες, εγχειρίδια και podcast για την ενίσχυση της ευαισθητοποίησης και της χρήσης του συστήματος πληροφοριών Σένγκεν σε εθνικό επίπεδο. Υπάρχουν διαθέσιμοι εκπαιδευτές για κατά παραγγελία μαθήματα και έχει διανεμηθεί υλικό σε όλες τις αρμόδιες εθνικές αρχές.** [*Τσεχία, 2024*]

Κοινή κατάρτιση με άλλα κράτη μέλη

- Το κράτος μέλος έχει υιοθετήσει την έννοια της κοινής κατάρτισης με τις αστυνομικές υπηρεσίες των γειτονικών του χωρών ως μέσο βελτίωσης της συνεργασίας στις παραμεθόριες περιοχές. Κοινά προγράμματα κατάρτισης και άλλες υπηρεσίες επιβολής του νόμου με ξένους ομολόγους απορρέουν, για παράδειγμα, από τις εργασίες της διμερούς επιτροπής συνεργασίας. Το κέντρο αστυνομικής και τελωνειακής συνεργασίας διοργανώνει επίσης κοινά προγράμματα κατάρτισης. [*Γερμανία, 2020· Ισπανία, 2022*]

Προστασία δεδομένων

- Υπάρχει επαρκώς αναπτυγμένο πρόγραμμα κατάρτισης σε θέματα προστασίας δεδομένων για το εκπατισμένο προσωπικό στις προξενικές υπηρεσίες, καθώς και πρόγραμμα κατάρτισης σε θέματα προστασίας των δεδομένων το οποίο διοργανώνεται σε συνεργασία με τον υπεύθυνο προστασίας δεδομένων του Υπουργείου Εξωτερικών και την Αρχή Προστασίας Δεδομένων. [Τσεχία, 2019]
- Ευρεία έννοια κατάρτισης του υπεύθυνου επεξεργασίας δεδομένων στο εθνικό σύστημα πληροφοριών Σένγκεν και ειδικότερα παροχή ενοτήτων ηλεκτρονικής μάθησης και ολοκληρωμένη στρατηγική κατάρτισης για τους νέους υπαλλήλους. [Κάτω Χώρες, 2021]
- Ολοκληρωμένη κατάρτιση σχετικά με τις απαιτήσεις προστασίας δεδομένων που σχετίζονται με το σύστημα πληροφοριών Σένγκεν, η οποία διοργανώνεται από τον υπεύθυνο προστασίας δεδομένων και παρέχεται στα μέλη του προσωπικού του εθνικού συστήματος πληροφοριών Σένγκεν και του τμήματος SIRENE και σε τελικούς χρήστες, ιδίως όσον αφορά τις προσπάθειες ευαισθητοποίησης. [Ιταλία, 2021]
- Κατάρτιση και ευαισθητοποίηση του προσωπικού του Υπουργείου Εξωτερικών σχετικά με τις απαιτήσεις προστασίας δεδομένων που σχετίζονται με τη διαδικασία έκδοσης θεωρήσεων και το Σύστημα Πληροφοριών για τις Θεωρήσεις, συμπεριλαμβανομένης της ενεργού συμμετοχής του Γραφείου Υπευθύνου Προστασίας Δεδομένων, για τελικούς χρήστες, ιδίως για το προξενικό προσωπικό πριν από την απόσπαση σε πρεσβείες/προξενεία. [Ελλάδα, 2021]
- Ο υπεύθυνος προστασίας δεδομένων του Υπουργείου Εξωτερικών παρέχει εγχειρίδιο σχετικά με την επεξεργασία και την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε όλους τους τελικούς χρήστες του Συστήματος Πληροφοριών για τις Θεωρήσεις. Ο οδηγός είναι συνοπτικός και εύχρηστος. [Τσεχία, 2024]
- Κατάρτιση του προσωπικού σχετικά με την προστασία των δεδομένων σε συστήματα ΤΠ μεγάλης κλίμακας μέσω τακτικών διαδικτυακών και διά ζώσης μαθημάτων, συμπεριλαμβανομένων προγραμμάτων «κατάρτισης των εκπαιδευτών» για τη μεγιστοποίηση της εμβέλειας και την προώθηση μιας νοοτροπίας προστασίας των δεδομένων. Οι υπεύθυνοι προστασίας δεδομένων των διαφόρων αρχών διαδραματίζουν καίριο ρόλο στη διοργάνωση και την υλοποίηση αυτών των προγραμμάτων κατάρτισης. [Πολωνία, 2024]

Διαδικτυακή κατάρτιση

- Έχει καθιερωθεί η παροχή τακτικής κατάρτισης σε όλα τα σημεία διέλευσης των συνόρων, η οποία διασφαλίζει ότι οι συνοριοφύλακες βρίσκονται σε συνεχή διαδικασία μάθησης και διαθέτουν επικαιροποιημένες γνώσεις σχετικά με τις διαδικασίες συνοριακού ελέγχου. Η διαδικτυακή κατάρτιση συνίσταται σε καθημερινές δοκιμασίες στις οποίες πρέπει να υποβάλλονται οι συνοριοφύλακες στο πλαίσιο των καθηκόντων τους. Πρόκειται για μια τράπεζα 200 ερωτήσεων

πολλαπλών επιλογών από την οποία επιλέγονται τυχαία 10 ερωτήσεις ημερησίως στις οποίες καλούνται να απαντήσουν οι εν υπηρεσία συνοριοφύλακες. Οι ερωτήσεις αφορούν επίσης τις νομικές βάσεις, τον χειρισμό του εξοπλισμού και την προστασία των δεδομένων. Ο επικεφαλής της βάρδιας ελέγχει τα αποτελέσματα και, με βάση τα κενά που εντοπίζονται στις γνώσεις των συνοριοφυλάκων σχετικά με ορισμένα θέματα, διοργανώνονται μηνιαία στοχευμένα προγράμματα κατάρτισης σχετικά με τα εν λόγω θέματα. [Ουγγαρία, 2024]

Θεμελιώδη δικαιώματα

- Οι εθνικές αρχές διαθέτουν διαδικτυακά εργαλεία επιμόρφωσης για τους συνοριοφύλακες τα οποία περιλαμβάνουν τόσο υποχρεωτικά όσο και προαιρετικά μαθήματα. Συμπληρωματικά προς τις πλατφόρμες αυτές, αναπτύσσεται και χρησιμοποιείται μια διαδικτυακή πλατφόρμα επανεκπαίδευσης, η οποία επικεντρώνεται αποκλειστικά στα θεμελιώδη δικαιώματα κατά τον έλεγχο των συνόρων και τις διαδικασίες επιστροφής. Η πλατφόρμα βασίζεται στο εκπαιδευτικό εγχειρίδιο του Frontex του 2019 για τους εκπαιδευτές στον τομέα των θεμελιωδών δικαιωμάτων και είναι διαθέσιμη στο κοινό, άρτια δομημένη και φιλική προς τον χρήστη, καθώς συνδέει τα πρότυπα και τις διασφαλίσεις των θεμελιωδών δικαιωμάτων με σενάρια συνοριακού ελέγχου. [Κροατία, 2024]

Εξοπλισμός

Φορητές συσκευές

- Έχουν διανεμηθεί φορητές συσκευές οι οποίες παρέχουν στους αξιωματικούς περιπολίας πρόσβαση στις σχετικές βάσεις δεδομένων μέσω εφαρμογής για φορητές συσκευές. Αυτές οι φορητές συσκευές, που είναι ταυτόχρονα εύχρηστες και ισχυρές, μπορούν να διαβάζουν πινακίδες κυκλοφορίας οχημάτων, καθώς και τη μηχανικώς αναγνώσιμη ζώνη (MRZ) των εγγράφων ταυτότητας. Διαθέτουν επίσης δυνατότητα αναγνώρισης προσώπου (δηλ. αποστολή φωτογραφιών για σκοπούς αναγνώρισης προσώπου σε κεντρική βάση δεδομένων). [Ουγγαρία, 2019]
- Όλοι οι αστυνομικοί με το σχετικό προφίλ έχουν εξοπλιστεί με έξυπνα τηλέφωνα που έχουν άμεση πρόσβαση σε εθνικές (και διεθνείς) βάσεις δεδομένων και εφαρμογή ασφαλούς επικοινωνίας. Οι εθνικές αστυνομικές δυνάμεις χρησιμοποιούν φορητές συσκευές με κατάλληλες εφαρμογές για να εργαστούν εκτός γραφείου. Μέσω φορητών συσκευών (ταμπλέτες, έξυπνα τηλέφωνα και φορητοί υπολογιστές), κάθε επιχειρησιακός αστυνομικός μπορεί να πραγματοποιεί αναζητήσεις σε εθνικές (ή διεθνείς) βάσεις δεδομένων (όπως έγγραφα ταυτότητας, πινακίδες κυκλοφορίας και βιομετρικά στοιχεία). Αντικείμενα, όπως πινακίδες κυκλοφορίας, τα οποία σαρώνονται με το έξυπνο τηλέφωνο, ελέγχονται αμέσως με αντιπαραβολή με την κεντρική βάση δεδομένων. [Κάτω Χώρες, 2021]

Έγγραφα για τον έλεγχο των προϋποθέσεων εισόδου

- Οι συνοριοφύλακες πρώτης γραμμής στον διεθνή αερολιμένα έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν έντυπο που περιέχει τις απαραίτητες ερωτήσεις για να διαπιστωθεί η εκπλήρωση των περισσότερων προϋποθέσεων εισόδου που προβλέπονται στο άρθρο 6 παράγραφος 1 του κώδικα συνόρων του Σένγκεν. Το έντυπο διευκολύνει την επαλήθευση των προϋποθέσεων εισόδου για τους υπηκόους τρίτων χωρών, βελτιώνει την επικοινωνία μεταξύ των υπαλλήλων της συνοριακής αστυνομίας και των ταξιδιωτών και αντιμετωπίζει πιθανά γλωσσικά εμπόδια. Το έντυπο διατίθεται σε 28 γλώσσες που αντιστοιχούν στη διεθνή κυκλοφορία στον αερολιμένα, όπως η κινεζική, η κορεατική, η ρωσική, η ουκρανική και η αλβανική, και χρησιμοποιείται για τη διευκόλυνση του ελέγχου των προϋποθέσεων εισόδου όταν υπάρχουν εμπόδια στην επικοινωνία μεταξύ επιβατών και συνοριοφυλάκων. Για τη συμπλήρωση του εντύπου από τον υπήκοο τρίτης χώρας απαιτείται σύντομο μόνο χρονικό διάστημα και δεν επηρεάζονται οι χρόνοι αναμονής στα σύνορα. [Ουγγαρία, 2024]

3. Συστήματα ΤΠ μεγάλης κλίμακας

Εθνικές εφαρμογές

Καταχωρίσεις και αναζητήσεις

- Εάν το τμήμα SIRENE δημιουργήσει, επικαιροποιήσει ή διαγράψει καταχώριση χρησιμοποιώντας την εθνική εφαρμογή, ειδοποιείται αυτόματα η εκδίδουσα/αιτούσα αρχή μέσω αυτόματης ειδοποίησης με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο. Με αυτόν τον τρόπο απλουστεύεται η διαδικασία, μειώνεται ο φόρτος εργασίας και βελτιώνεται η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των διαφόρων εμπλεκόμενων αρχών. [Ουγγαρία, 2019]
- Το κράτος μέλος λαμβάνει δεδομένα επιβατών από όλες τις πτήσεις που προέρχονται από τρίτες χώρες, το κέντρο στόχευσης συνόρων τα συνθέτει και τα δεδομένα υποβάλλονται σε αυτόματη επεξεργασία μέσω του εθνικού συστήματος εκ των προτέρων πληροφοριών για τους επιβάτες (στο εξής: API). Το σύστημα API αποτελείται από εθνικές βάσεις δεδομένων, «καταλόγους επιτήρησης», προφίλ βάσει ανάλυσης κινδύνου, το σύστημα πληροφοριών Σένγκεν και τη βάση δεδομένων για κλαπέντα και απολεσθέντα ταξιδιωτικά έγγραφα (SLTD). Σε περίπτωση αντιστοιχίας, οι χειριστές έχουν πρόσβαση σε διάφορες βάσεις δεδομένων και χρησιμοποιούν την εθνική εφαρμογή για να επαληθεύσουν την αντιστοιχία και να λάβουν περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την καταχώριση (φωτογραφίες, δακτυλικά αποτυπώματα, περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με την «ενδεδειγμένη δράση» κ.λπ.). Το θετικό αποτέλεσμα εμφανίζει αναγνωριστικά, τον «λόγο του αιτήματος» και την «ενδεδειγμένη δράση». Τα δεδομένα του υπόπτου και τα στοιχεία της πτήσης του αποστέλλονται στον σχετικό αερολιμένα ή στον θαλάσσιο λιμένα που είναι υπεύθυνος για τη σύλληψη του υπόπτου. [Κάτω Χώρες, 2021]
- Εκτός από τους ιδιοκτήτες πυροβόλων όπλων, όλα τα εισαγόμενα πυροβόλα όπλα πρέπει να καταχωρίζονται και από τους εισαγωγείς και από τους εμπόρους στο

αστυνομικό μητρώο με τη διενέργεια των ίδιων αυτοματοποιημένων αναζητήσεων. Από τον Αύγουστο του 2022 έχει καταστεί υποχρεωτική η αναφόρτωση φωτογραφιών των πυροβόλων όπλων με όλες τις διαθέσιμες σημάνσεις και αύξοντες αριθμούς. Με τον τρόπο αυτόν διασφαλίζεται ότι οι φωτογραφίες είναι διαθέσιμες για επισύναψη σε καταχωρίσεις σε περίπτωση εισαγωγής όπλου στο σύστημα πληροφοριών Σένγκεν. [Λιθουανία, 2023]

- Εφαρμόζεται φιλική προς τον χρήστη διαδικασία δημιουργίας καταχωρίσεων με υψηλή αυτοματοποίηση για τις εθνικές καταχωρίσεις που αφορούν πολίτες (υπηκόους της χώρας). Περιλαμβάνει την αυτόματη εισαγωγή δεδομένων από το εθνικό μητρώο, συμπεριλαμβανομένων φωτογραφιών. Τα δεδομένα αυτά μεταφέρονται απευθείας στις καταχωρίσεις του συστήματος πληροφοριών Σένγκεν όταν δημιουργούνται. [Κροατία, 2024]
- Η εθνική τελωνειακή αρχή διαθέτει αυτοματοποιημένο σύστημα αναζήτησης για τον έλεγχο των τελωνειακών διασαφήσεων οχημάτων με βάση το σύστημα πληροφοριών Σένγκεν με χρήση των αναγνωριστικών αριθμών οχήματος VIN. [Κροατία, 2024]
- Οι προορατικές επικαιροποιήσεις καταχωρίσεων που έχουν δημιουργηθεί προηγουμένως για πρόσωπα με την περιγραφή της ταυτότητας/του εγγράφου τους αυξάνουν την πιθανότητα επιτυχούς εύρεσης καταχώρισης κατά τη διάρκεια αναζητήσεων. [Κροατία, 2024]

Αναφορά θετικού αποτελέσματος

- Υπάρχουν διάφορες πρακτικές που εφαρμόζονται για τη διασφάλιση της αυτόματης κοινοποίησης θετικού αποτελέσματος αναζήτησης στο τμήμα SIRENE. Συγκεκριμένα:
 - Εμφάνιση πληροφοριών στις οθόνες του αξιωματικού δεύτερης γραμμής σχετικά με θετικό αποτέλεσμα μόλις αυτό καταχωριστεί στην πρώτη γραμμή. Οι συνοριοφύλακες στο τμήμα SIRENE λαμβάνουν επίσης πληροφορίες σχετικά με θετικά αποτελέσματα μέσω της εφαρμογής για συνοριοφύλακες. [Πολωνία, 2015]
 - Όταν ο εθνικός οργανισμός οδικών οχημάτων καταγράφει θετικό αποτέλεσμα αναζήτησης, το τμήμα SIRENE λαμβάνει αυτόματη ειδοποίηση μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Με αυτόν τον τρόπο ο χειριστής SIRENE μπορεί να επαληθεύσει το θετικό αποτέλεσμα αναζήτησης και να επικοινωνήσει με τον Οργανισμό σε περίπτωση που ο τελευταίος δεν έχει αναλάβει την πρωτοβουλία. [Λουξεμβούργο, 2016]
 - Η συνοριακή εφαρμογή έχει λειτουργία άμεσης «συνομιλίας» με τον διαχειριστή υποθέσεων στο τμήμα SIRENE, η οποία επιτρέπει την άμεση απευθείας επαφή με το τμήμα SIRENE σε περίπτωση που αποσταλεί εσωτερικό έντυπο αναφοράς θετικού αποτελέσματος αναζήτησης. [Κροατία, 2018]
- Στο αεροδρόμιο, οι συνοριοφύλακες έχουν θεσπίσει αποτελεσματική διαδικασία παρακολούθησης της πορείας των θετικών αποτελεσμάτων σε καταχωρίσεις για διακριτική παρακολούθηση σε συνεργασία με τους τελωνειακούς υπαλλήλους. Όταν οι

συνοριοφύλακες παρατηρήσουν ότι ένας επιβάτης υπόκειται σε αίτημα του συστήματος πληροφοριών Σένγκεν για διακριτική παρακολούθηση, το επισημαίνουν διακριτικά στους τελωνειακούς υπαλλήλους. [Γαλλία, 2021]

- Η εθνική εφαρμογή παρέχει το έντυπο αναφοράς θετικών αποτελεσμάτων στο σύστημα πληροφοριών Σένγκεν για τους τελικούς χρήστες, με προσυμπληρωμένο υπόδειγμα το οποίο ανακτά όλα τα διαθέσιμα δεδομένα από την καταχώριση. Οι τελικοί χρήστες συμπληρώνουν τα πεδία σχετικά με το θετικό αποτέλεσμα και το αποστέλλουν απευθείας στο τμήμα SIRENE. Το ληφθέν μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου περιλαμβάνει μορφότυπο HTML, το οποίο μπορεί να μετατραπεί απευθείας σε έντυπο SIRENE. Οι ερωτήσεις ελέγχου έρευνας προσυμπληρώνονται στο έντυπο αναφοράς θετικών αποτελεσμάτων. Με τον τρόπο αυτόν διασφαλίζεται πολύ καλό επίπεδο ποιότητας δεδομένων και αναφοράς θετικών αποτελεσμάτων σε πραγματικό χρόνο. [Λιθουανία, 2023]
- Αποτελεσματική διαδικασία για την αναφορά της αποχώρησης από τον χώρο Σένγκεν προσώπου για το οποίο έχει εκδοθεί απόφαση επιστροφής και καταχώριση επιστροφής. Στις περιπτώσεις αυτές, η αρχή συνοριοφυλακής που είχε το θετικό αποτέλεσμα καταγράφει την αναχώρηση απευθείας στην εφαρμογή που χρησιμοποιείται από την υπηρεσία μετανάστευσης. Το τμήμα SIRENE διαγράφει την καταχώριση επιστροφής και εισάγει την καταχώριση για άρνηση εισόδου εκτός των ωρών εργασίας, όταν οι πληροφορίες σχετικά με την αναχώρηση λαμβάνονται από άλλο κράτος μέλος Σένγκεν ή από τις εθνικές πρεσβείες ή τα προξενεία. Σε περιπτώσεις αναγκαστικής επιστροφής, οι τοπικές αστυνομικές μονάδες που εκτέλεσαν την αναγκαστική επιστροφή την καταγράφουν επίσης απευθείας στο σύστημα. Η εν λόγω διαδικασία διασφαλίζει την αποτελεσματική διαχείριση της πολιτικής επιστροφών σε εθνικό επίπεδο και, επίσης, ότι η καταχώριση για άρνηση εισόδου εισάγεται στο σύστημα πληροφοριών Σένγκεν χωρίς καθυστέρηση, όταν η απόφαση επιστροφής συνοδεύεται από απαγόρευση εισόδου. [Φινλανδία, 2023]
- **Αυτοματοποιημένη και εύχρηστη κοινοποίηση θετικού αποτελέσματος αναζήτησης μεταξύ πρώτης και δεύτερης γραμμής σε ορισμένα σημεία διέλευσης των συνόρων. Σε περίπτωση θετικού αποτελέσματος αναζήτησης, ο υπάλληλος πρώτης γραμμής έχει τη δυνατότητα να αποστείλει τις πληροφορίες σχετικά με το θετικό αποτέλεσμα από την πρώτη γραμμή απευθείας στη δεύτερη γραμμή. Στη συνέχεια, μια κοινοποίηση με κόκκινο χρώμα θα είναι ορατή στη δεύτερη γραμμή. Σε περίπτωση θετικού αποτελέσματος αναζήτησης σχετικά με πρόσωπα για διακριτική παρακολούθηση, η πρώτη γραμμή συλλέγει διακριτικά τις διαθέσιμες πληροφορίες και, επιπλέον, επισυνάπτει στιγμιότυπα οθόνης του διαβατηρίου/του δελτίου ταυτότητας/της άδειας κυκλοφορίας του οχήματος. Τα στοιχεία αυτά θα αποσταλούν αυτόματα στη δεύτερη γραμμή, θα δημιουργηθεί έντυπο αναφοράς θετικού αποτελέσματος και θα αποσταλεί στο SIRENE. [Ουγγαρία, 2024]**
- Μόλις λάβει εθνικό έντυπο θετικού αποτελέσματος σχετικά με ξένη καταχώριση στο σύστημα πληροφοριών Σένγκεν, το σύστημα διαχείρισης υποθέσεων SIRENE μεταφέρει αυτόματα τα δεδομένα που είναι ήδη στα αγγλικά στα έντυπα SIRENE

G, H ή R ανάλογα με την κατηγορία της καταχώρισης. Η εισαγωγή δεδομένων που δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί αυτόματα είναι ελάχιστη πριν από την αποστολή σε άλλα τμήματα SIRENE. Όταν το τμήμα SIRENE λαμβάνει έντυπο SIRENE R-A σχετικά με εθνική καταχώριση επιστροφής, το έντυπο διαβιβάζεται αυτόματα από το σύστημα διαχείρισης σε βάση δεδομένων που χρησιμοποιείται από τις συνοριακές αρχές και το τμήμα αλλοδαπών της αστυνομίας. Στη συνέχεια, μετατρέπει αυτόματα την καταχώριση ανάλογα με τις ανάγκες ή τη διαγράφει εάν η απόφαση επιστροφής δεν συνοδεύεται από απαγόρευση εισόδου. Η ίδια διαδικασία εφαρμόζεται στην παραλαβή των εντύπων SIRENE R-B ή R-E. Εξασφαλίζεται η άμεση διεκπεραίωση των εντύπων θετικού αποτελέσματος και των καταχωρίσεων. Σε περίπτωση εθνικού θετικού αποτελέσματος αναζήτησης σε καταχωρίσεις για εξαφανισθέντα πρόσωπα, το εθνικό έντυπο θετικού αποτελέσματος περιλαμβάνει υποχρεωτικό πεδίο σχετικά με τη συγκατάθεση για την ανταλλαγή πληροφοριών εντοπισμού με το πρόσωπο που υπέβαλε την αναφορά εξαφανισθέντος προσώπου. [Σλοβακία, 2024]

Δημιουργία καταχώρισης

- Στη ροή εργασιών του SIRENE, δημιουργήθηκε προειδοποιητικό μήνυμα το οποίο υπενθυμίζει στις αρχές την ανάγκη εισαγωγής βιομετρικών στοιχείων, εφόσον είναι διαθέσιμα, κατά τη δημιουργία καταχώρισης στο SIS. [Κάτω Χώρες, 2021]
- Υψηλό επίπεδο ποιότητας των δεδομένων και αυτοματοποίησης σε δύο διαδικασίες στο μητρώο καταζητούμενων προσώπων. Πρώτον, όταν δημιουργείται καταχώριση για υπήκοο, το μητρώο ελέγχει αυτόματα αν υπάρχει όχημα ή πυροβόλο όπλο καταχωρισμένο στις εθνικές βάσεις δεδομένων στο όνομα του προσώπου και παρέχει αυτόματα στον τελικό χρήστη τη δυνατότητα να συμπεριλάβει το αντικείμενο ως επέκταση στην καταχώριση, ενέργεια που πρέπει να επιβεβαιωθεί από τον τελικό χρήστη. Δεύτερον, κατά την εισαγωγή καταχώρισης για κάτοικο, το μητρώο προσυμπληρώνει και εισάγει τα αλφαριθμητικά δεδομένα (συμπεριλαμβανομένων των στοιχείων του εγγράφου ταυτότητας) στην καταχώριση από τα εθνικά μητρώα (η φωτογραφία του εγγράφου ταυτότητας δεν αναφορτώνεται αυτόματα, αλλά προστίθεται μη αυτόματα, όταν είναι διαθέσιμη). Επίσης, κατά τη δημιουργία καταχώρισης επιστροφής στην εθνική εφαρμογή για πρόσωπο του οποίου τα προσωπικά στοιχεία περιλαμβάνονται στα εθνικά μητρώα, η εθνική εφαρμογή εισάγει επίσης τα αλφαριθμητικά και βιομετρικά στοιχεία στην καταχώριση (συμπεριλαμβανομένου αντιγράφου του εγγράφου ταυτότητας, εφόσον είναι διαθέσιμο). [Λιθουανία, 2023]
- **Αυτόματη προσυμπλήρωση των δεδομένων στις καταχωρίσεις. Κατά την εισαγωγή καταχώρισης σχετικά με κάτοικο της χώρας στο σύστημα καταχώρισης ενταλμάτων, το μητρώο προσυμπληρώνει και εισάγει τα αλφαριθμητικά δεδομένα και τη φωτογραφία του υποκειμένου στην καταχώριση από το σχετικό εθνικό μητρώο. [Ουγγαρία, 2024]**

Ανταλλαγή πληροφοριών

- Όταν εισάγεται στο σύστημα πληροφοριών Σένγκεν εθνική καταχώριση για εξαφανισθέν πρόσωπο, το εθνικό τμήμα SIRENE λαμβάνει το αυτόματα παραγόμενο έντυπο SIRENE C. Το εν λόγω έντυπο περιλαμβάνει όλες τις σχετικές συμπληρωματικές πληροφορίες και μπορεί να διαβιβαστεί απευθείας σε άλλα τμήματα SIRENE από το εθνικό τμήμα SIRENE. Η αυτόματη δημιουργία εντύπων SIRENE C για τις καταχωρίσεις του άρθρου 32 καθιστά δυνατή την ταχεία διαβίβαση δεδομένων για την παροχή συνδρομής σε άλλα κράτη μέλη σε επείγουσες περιπτώσεις. [Ιρλανδία, 2024]

Εθνικά συστήματα πληροφοριών Σένγκεν και συστήματα πληροφοριών για τις θεωρήσεις και συστήματα ΤΠ

- Το κέντρο επιχειρήσεων ασφάλειας παρακολουθεί την ασφάλεια σε επίπεδο χρήστη ολόκληρου του αστυνομικού δικτύου και εντοπίζει ανωμαλίες που ενδέχεται να υποδηλώνουν την ύπαρξη πιθανής επίθεσης. Όταν το κέντρο επιχειρήσεων ασφάλειας εντοπίζει ύποπτη χρήση, πρέπει να επεμβαίνει για να εξακριβώσει την πιθανή ανωμαλία. Η ενεργός παρακολούθηση της «ασυνήθιστης συμπεριφοράς» από τους τελικούς χρήστες που πραγματοποιούν αναζητήσεις τούς επιτρέπει να εντοπίζουν ενδείξεις ακατάλληλης χρήσης του συστήματος πληροφοριών Σένγκεν και να αποτρέπουν πιθανούς κινδύνους για την ασφάλεια των δεδομένων. [Κάτω Χώρες, 2021]
- Στο εθνικό πληροφοριακό σύστημα θεωρήσεων, οι επείγουσες αιτήσεις (π.χ. σε περίπτωση που ο αιτών πρέπει να ταξιδέψει πολύ σύντομα μετά την υποβολή της αίτησης, όπως για τη νοσηλεία στενού συγγενούς) φέρουν μόνιμη επισήμανση. Ως εκ τούτου, οι επείγουσες αιτήσεις είναι εύκολο να εντοπιστούν και να εξεταστούν κατά προτεραιότητα. [Μάλτα, 2022]
- Οι μηνιαίες εκθέσεις ποιότητας δεδομένων που καταρτίζει ο eu-LISA λαμβάνονται από το εθνικό γραφείο του συστήματος πληροφοριών Σένγκεν και, στη συνέχεια, προφιλτράρονται ώστε να περιλαμβάνουν μόνο τις καταχωρίσεις που το τμήμα SIRENE πρέπει να ελέγξει και/ή να διαβιβάσει στους τελικούς χρήστες που δημιούργησαν τη συγκεκριμένη καταχώριση. Η επαλήθευση σε δύο επίπεδα των πιθανών σφαλμάτων διασφαλίζει, σε μεγάλο βαθμό, την καλή ποιότητα των δεδομένων που εισάγονται στο σύστημα πληροφοριών Σένγκεν από τις αρχές. [Λιθουανία, 2023]
- Η εθνική εφαρμογή του συστήματος πληροφοριών Σένγκεν προβάλλει με ευδιάκριτο τρόπο τις ενδείξεις «άμεση αναφορά» και «ψευδής ταυτότητα», με τοποθέτηση του κειμένου στο επάνω μέρος της καταχώρισης και επισήμανση με κόκκινα γράμματα. Η εν λόγω προβολή επιτρέπει στον τελικό χρήστη να γνωρίζει αμέσως την κατάσταση

όσον αφορά την επείγουσα ανάγκη, την πολυπλοκότητα και τον ευαίσθητο χαρακτήρα της καταχώρισης. [Κύπρος, 2023]

- Η πληροφοριακή υποδομή για τη διεκπεραίωση θεωρήσεων διευκολύνει σημαντικά την υποβολή και την εξέταση των αιτήσεων χορήγησης θεώρησης με ασφαλή τρόπο, περιορίζοντας την εξάρτηση από τον εξωτερικό πάροχο υπηρεσιών όσον αφορά τη διαχείριση και τον έλεγχο των συστημάτων. Πρώτον, ένα ηλεκτρονικό έντυπο αίτησης χορήγησης θεώρησης διατίθεται στον ιστότοπο του Υπουργείου Εξωτερικών και χρησιμοποιείται περίπου στο 80 % των αιτήσεων χορήγησης θεώρησης, συμπεριλαμβανομένου ενός «οδηγού» με χρήσιμες εξηγήσεις σε πολλές γλώσσες σχετικά με τα δεδομένα που πρέπει να εισαχθούν στα διάφορα πεδία. Στο τέλος της διαδικασίας, υπάρχει δυνατότητα δημιουργίας καταλόγου ελέγχου για τα απαραίτητα δικαιολογητικά, ανάλογα με τον τόπο υποβολής της αίτησης και τον σκοπό του ταξιδιού. Δεύτερον, ένα σύστημα εισαγωγής δεδομένων έχει αναπτυχθεί για τον εξωτερικό πάροχο υπηρεσιών με σκοπό την καταχώριση των αιτήσεων και τον συνδυασμό τους με βιομετρικά στοιχεία και σαρωμένα δικαιολογητικά έγγραφα, το οποίο τελεί πλήρως υπό τη διαχείριση των εθνικών αρχών. Τέλος, το «βασικό» σύστημα διεκπεραίωσης αιτήσεων για την εξέταση των αιτήσεων και τη λήψη αποφάσεων διαθέτει διαισθητική, φιλική προς τον χρήστη διεπαφή, η οποία παρέχει στους φορείς λήψης αποφάσεων τη δυνατότητα να επικοινωνούν εύκολα με τα προξενεία, τους εξωτερικούς παρόχους υπηρεσιών, τους συνοριοφύλακες και την αστυνομία σε σχέση με μια συγκεκριμένη αίτηση. Το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο VIS είναι ενσωματωμένο στο σύστημα με φιλικό προς τον χρήστη τρόπο και το σύστημα διαθέτει διάφορα αναλυτικά και στατιστικά εργαλεία. Η λειτουργική δυνατότητα διαχείρισης και ελέγχου αρχείων καταγραφής του συστήματος ενημερώνει την ομάδα υποστήριξης του Υπουργείου για τυχόν ασυνήθιστες δραστηριότητες επεξεργασίας δεδομένων από χρήστες. [Φινλανδία, 2023]
- **Τυποποιημένη διαδικασία για τη λήψη φωτογραφιών υπηκόων τρίτων χωρών στο μητρώο πολιτικής αλλοδαπών σύμφωνα με τα πρότυπα του ΔΟΠΑ. Με τον τρόπο αυτόν εξασφαλίζονται φωτογραφίες υψηλής ποιότητας και διευκολύνεται η ταυτοποίηση των προσώπων για τα οποία υπάρχουν εθνικές καταχωρίσεις επιστροφής και καταχωρίσεις για άρνηση εισόδου.** [Ουγγαρία, 2024]
- **Αυτοματοποιημένοι έλεγχοι δακτυλικών αποτυπωμάτων που διενεργούνται βάσει ανάλυσης κινδύνου για εγκληματικές δραστηριότητες και μετανάστευση, επιπλέον της εξακρίβωσης της ταυτότητας των προσώπων και της επιβεβαίωσης θετικών αποτελεσμάτων αναζήτησης.** [Ουγγαρία, 2024]
- **Υπάρχει μια άρτια σχεδιασμένη και τεκμηριωμένη διαδικασία για την επιχειρησιακή συνέχεια στα κέντρα δεδομένων. Χρησιμοποιούνται πανομοιότυπες διαμορφώσεις για τα περιβάλλοντα ανάπτυξης, προπαραγωγής και παραγωγής και προβλέπεται μια άκρως ασφαλής δευτερεύουσα εγκατάσταση με γεωγραφικό πλεονασμό. Πραγματοποιούνται τακτικές δοκιμές για την αδιάλειπτη παροχή ηλεκτρικής ενέργειας, για τα εφεδρικά συστήματα αποκατάστασης και τα συστήματα αυτόματης μεταγωγής σε εφεδρεία μεταξύ του κύριου κέντρου**

δεδομένων και της εφεδρικής εγκατάστασης. Η τεκμηρίωση για την ασφάλεια των πληροφοριών επανεξετάζεται και επικαιροποιείται τακτικά· πραγματοποιούνται επίσης τακτικά εσωτερικοί έλεγχοι. [Σλοβακία, 2024]

- Το σύστημα διαχείρισης υποθέσεων του τμήματος SIRENE περιλαμβάνει ένα αξιόπιστο εργαλείο για την κατάρτιση στατιστικών εκθέσεων, το οποίο καθιστά δυνατή την υποβολή λεπτομερών εκθέσεων ανά αστυνομικό τμήμα και σημείο διέλευσης των συνόρων με βάση εσωτερικά έντυπα αναφοράς θετικών αποτελεσμάτων αναζήτησης. Τα στατιστικά στοιχεία μπορούν να φιλτραριστούν με βάση διάφορες παραμέτρους, όπως το είδος του αδικήματος, δυνατότητα που βοηθά στην παρακολούθηση της χρήσης του συστήματος πληροφοριών Σένγκεν σε ολόκληρη τη χώρα και στην υποβολή εκθέσεων στον eu-LISA. [Κροατία, 2024]
- Σε περιπτώσεις στις οποίες δεν είναι διαθέσιμη η άμεση πρόσβαση στο σύστημα πληροφοριών Σένγκεν, οι τελικοί χρήστες μπορούν να επικοινωνούν με την Κεντρική Τεχνική Αρχή μέσω φαξ ή ηλεκτρονικού ταχυδρομείου για τη διαχείριση καταχωρίσεων μέσω του διαδικτυακού διαύλου επικοινωνίας σε λειτουργία έκτακτης ανάγκης. Οι σαφείς εθνικές διαδικασίες παρέχουν ελάχιστα κριτήρια και υποδείγματα για τη διαδικασία αυτή, διασφαλίζοντας την αδιάλειπτη διαθεσιμότητα όλων των λειτουργιών του συστήματος πληροφοριών Σένγκεν για τους τελικούς χρήστες. [Πολωνία, 2024]

Απαιτήσεις προστασίας δεδομένων σε σχέση με το εθνικό σύστημα πληροφοριών Σένγκεν (N.SIS)

- Οι αρχές που διαχειρίζονται το N.SIS δέχονται αιτήσεις σχετικά με τα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων που υποβάλλονται σε γλώσσες διαφορετικές από τη γλώσσα των κρατών μελών. [Λιθουανία, 2018]
- Ο υπεύθυνος προστασίας δεδομένων του υπευθύνου επεξεργασίας δεδομένων στο N.SIS έχει θεσπίσει ολοκληρωμένη πολιτική κοινοποίησης των παραβιάσεων δεδομένων, η οποία περιλαμβάνει διαδικασίες, εργαλεία και οδηγίες προς το προσωπικό. [Γερμανία, 2020· [Νορβηγία, 2022]
- Αποκεντρωμένη δομή παρακολούθησης της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, στο πλαίσιο της οποίας οι αρμόδιοι επικοινωνίας για τα ζητήματα που αφορούν την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι διαθέσιμοι σε κάθε αστυνομική μονάδα, ενώ δύο υπεύθυνοι προστασίας δεδομένων (ΥΠΔ) είναι υπεύθυνοι για τη γενική εποπτεία. [Κάτω Χώρες, 2021]
- Ο υπεύθυνος προστασίας δεδομένων είναι αρμόδιος για τη διαχείριση των τρωτών σημείων, τον συντονισμό της δραστηριότητας αξιολόγησης των τρωτών σημείων και τη διενέργεια εκτίμησης κινδύνου και ελέγχου· συνεργάζεται με τον υπεύθυνο επεξεργασίας δεδομένων με προορατικό και συνεργατικό τρόπο, π.χ. όσον αφορά το

έργο για την υλοποίηση ενός επιχειρησιακού κέντρου κυβερνοασφάλειας που επιτρέπει την ταχεία και αποτελεσματική διαχείριση συμβάντων. [Ιταλία, 2021]

- Η διαχείριση της εξουσιοδότησης των χρηστών από το Εθνικό Αστυνομικό Συμβούλιο εμποδίζει τη μη εξουσιοδοτημένη πρόσβαση σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα. Επιπρόσθετα, στις περιπτώσεις στις οποίες αλλάζει η θέση ή τα καθήκοντα, ο προϊστάμενος του χρήστη ελέγχει και αξιολογεί ετησίως ότι οι εξουσιοδοτήσεις χρήστη των υφισταμένων του είναι κατάλληλες και, εάν είναι αναγκαίο, κινεί εσωτερική διαδικασία για την επικαιροποίησή τους. Ο αρμόδιος συντονιστής του συστήματος πρέπει να ελέγχει ετησίως αν τα δικαιώματα χρήστη που έχουν χορηγηθεί σε ομάδες ενδιαφερομένων και σε εξωτερικά πρόσωπα είναι κατάλληλα και επικαιροποιημένα. [Φινλανδία, 2023]
- Το νέο εργαλείο διαχείρισης πληροφοριών και συμβάντων ασφάλειας (SIEM) εφαρμόζεται ως εργαλείο ανάλυσης αρχείων καταγραφής, το οποίο βελτιώνει σημαντικά τον εντοπισμό ανωμαλιών και πιθανής κατάχρησης του συστήματος πληροφοριών Σένγκεν. Με τον τρόπο αυτόν μειώνεται η ευπάθεια του συστήματος. [Σουηδία, 2022]
- Προορατική παροχή πληροφοριών σχετικά με τα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων από την Αστυνομία Αερολιμένων. Οι πληροφορίες περιλαμβάνουν σύνδεσμο προς την πύλη προστασίας δεδομένων της αστυνομίας μέσω κωδικών QR, οι οποίοι τοποθετούνται εμφανώς στην πρώτη και τη δεύτερη γραμμή στα συνοριακά σημεία διέλευσης. [Ουγγαρία, 2024]

Απαιτήσεις προστασίας δεδομένων σε σχέση με τη διαδικασία έκδοσης θεωρήσεων / Σύστημα Πληροφοριών για τις Θεωρήσεις

- Εκτεταμένες δραστηριότητες του υπευθύνου επεξεργασίας δεδομένων του N.VIS σε σχέση με την εποπτεία των προξενείων και του εξωτερικού παρόχου υπηρεσιών, μεταξύ άλλων σε θέματα ασφάλειας και προστασίας των δεδομένων. Ειδικότερα, τα τελευταία χρόνια διενεργήθηκε σειρά αυτοελέγχων από τον υπεύθυνο επεξεργασίας δεδομένων του N.VIS. [Ισπανία, 2017· Ιταλία, 2021]
- Ο υπεύθυνος προστασίας δεδομένων του Υπουργείου Εξωτερικών, Ευρωπαϊκής Ένωσης και Συνεργασίας συμμετέχει στις επιθεωρήσεις του Υπουργείου σχετικά με τη διαδικασία έκδοσης θεωρήσεων και, γενικά, συμμετέχει ενεργά σε πολλές πτυχές της διαδικασίας χορήγησης θεωρήσεων που αφορούν την προστασία των δεδομένων. [Ισπανία, 2022]
- Εκτεταμένος έλεγχος αρχείων καταγραφής που διενεργείται από αυτοματοποιημένο εργαλείο λογισμικού για τον εντοπισμό συμβάντων στα αρχεία καταγραφής. [Δανία, 2022· Σουηδία, 2022]
- Η λύση διαχείρισης πληροφοριών και συμβάντων ασφάλειας (SIEM) που εφαρμόζεται στο πληροφοριακό σύστημα του Υπουργείου Εξωτερικών έχει σχεδιαστεί με πολλούς

προκαθορισμένους κανόνες που ενεργοποιούν συναγερμούς και ενημερώνουν μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου την ομάδα υποστήριξης του συστήματος θεωρήσεων (VISA) του Υπουργείου σε περίπτωση ασυνήθιστης δραστηριότητας χρηστών που επεξεργάζονται δεδομένα στο κεντρικό σύστημα πληροφοριών για τις θεωρήσεις (C-VIS). Δεδομένου ότι το σύστημα VISA (το εθνικό κεντρικό σύστημα διεκπεραίωσης αιτήσεων για την εξέταση των αιτήσεων και τη λήψη αποφάσεων) καταγράφει κάθε επεξεργασία δεδομένων στο VISA και στο C-VIS από όλες τις αρχές – τελικούς χρήστες που έχουν δικαιώματα πρόσβασης, ο έλεγχος των αρχείων καταγραφής καλύπτει επίσης όλες τις εν λόγω αρχές. Η ομάδα προστασίας δεδομένων του Υπουργείου διαθέτει καθιερωμένη διαδικασία για την αξιολόγηση παραβιάσεων δεδομένων και των πρόσθετων μέτρων που πρέπει να ληφθούν, συμπεριλαμβανομένου του χρονοδιαγράμματος για την ενημέρωση της αρχής προστασίας δεδομένων. [Φινλανδία, 2023]

Τμήμα SIRENE

Διαδικασίες SIRENE

- Η εισαγγελία διαθέτει γραφείο εργασίας που είναι διαθέσιμο 24 ώρες το 24ωρο όλη την εβδομάδα για παραπομπές από το τμήμα SIRENE. [Δανία, 2017]
- Συμμετοχή του προσωπικού του SIRENE σε επιτόπιες δραστηριότητες κατά τη διάρκεια αστυνομικών επιχειρήσεων μεγάλης κλίμακας. [Ελβετία, 2018]
- Υπάρχει μηχανισμός για την υποβολή δακτυλικών αποτυπωμάτων από το σύστημα πληροφοριών Σένγκεν στο εθνικό σύστημα αυτοματοποιημένης αναγνώρισης δακτυλικών αποτυπωμάτων μέσω του συστήματος ροής εργασιών SIRENE με αυτόματη λήψη απάντησης για θετικό ή αρνητικό αποτέλεσμα. Η διαδικασία αυτή κινείται μόνο όταν δημιουργείται φάκελος υπόθεσης στο σύστημα ροής εργασιών SIRENE. Σύμφωνα με τη νομοθεσία, η διαδικασία δεν συνεπάγεται την αποθήκευση των δακτυλικών αποτυπωμάτων από το SIS στο εθνικό AFIS. [Ιρλανδία, 2021]
- Όλες οι αρμόδιες αρχές που σχετίζονται με το εσωτερικό ασφαλές δίκτυο της αστυνομίας διαθέτουν επίσημους ειδικούς λογαριασμούς ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, οι οποίοι χρησιμοποιούνται για την ανταλλαγή πληροφοριών. Όλες οι αστυνομικές αναφορές περιστατικών είναι ορατές σε όλες τις υπηρεσίες με ειδικούς λογαριασμούς ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, συμπεριλαμβανομένων των υπαλλήλων SIRENE που πραγματοποιούν προδραστική αναζήτηση στις διαθέσιμες βάσεις δεδομένων, συμπεριλαμβανομένου του SIS, όλων των υπηκόων της ΕΕ και τρίτων χωρών που εμπλέκονται στα καταγγελλόμενα περιστατικά. Ως αποτέλεσμα αυτών των αναζητήσεων, σε περίπτωση που προκύψει θετική αντιστοιχία, το τμήμα SIRENE επικοινωνεί αμέσως με το αστυνομικό τμήμα που είναι υπεύθυνο για την υπόθεση (το οποίο έχει αναφέρει το περιστατικό) και ζητεί να ληφθούν περαιτέρω μέτρα όσον αφορά το υποκείμενο της καταχώρισης. Η προδραστική προσέγγιση που αναπτύχθηκε από το

τμήμα SIRENE διασφαλίζει ότι δεν χάνονται θετικά αποτελέσματα κατά τη διάρκεια των αναζητήσεων που πραγματοποιούνται στο SIS. [Κύπρος, 2023]

Σύστημα ροής εργασιών SIRENE

- Στις εφαρμογές διαχείρισης υποθέσεων, όταν υπάρχει θετικό αποτέλεσμα σε καταχώριση που περιέχει ψευδώνυμο, πλαστοπροσωπία και/ή συνδέσμους, εμφανίζεται ένα παράθυρο που επισημαίνει την παρουσία αυτών των σχετικών πληροφοριών. Η ειδοποίηση αυτή αντιμετωπίζει αποτελεσματικά ένα από τα συνηθέστερα προβλήματα μεταξύ των εφαρμογών αναζήτησης στα διάφορα κράτη μέλη: τη δυσκολία εμφάνισης των πληροφοριών αυτών στον τελικό χρήστη. [Ουγγαρία, 2019]
- Το σύστημα ροής εργασιών SIRENE ελέγχει αυτόματα όλα τα εισερχόμενα μηνύματα από όλους τους διεθνείς διαύλους (συμπεριλαμβανομένων των εντύπων SIRENE), με βάση προκαθορισμένες λέξεις-κλειδιά. Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που περιλαμβάνονται στα έντυπα ελέγχονται αυτόματα με βάση τις συνδεδεμένες βάσεις δεδομένων. Τα θετικά αποτελέσματα από τον εν λόγω έλεγχο επισημαίνονται με την ένδειξη «hot hits», ώστε να υποδεικνύεται ότι τα εν λόγω έντυπα θα πρέπει να εξετάζονται κατά προτεραιότητα. Χάρη στη λύση αυτή, το τμήμα SIRENE μπορεί να διαχειρίζεται αποτελεσματικά τα εισερχόμενα αιτήματα χωρίς καθυστέρηση. [Λιχτενστάιν, 2021]
- Τα εισερχόμενα έντυπα A και M (που χρησιμοποιούνται για την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τα ευρωπαϊκά εντάλματα σύλληψης και τις αιτήσεις έκδοσης, καθώς και σχετικά με διάφορες συμπληρωματικές πληροφορίες όταν δεν προβλέπεται διαδικασία, αντίστοιχα) σχετικά με πρόσωπα υποβάλλονται αυτομάτως σε επεξεργασία στο σύστημα διαχείρισης υποθέσεων SIRENE, το οποίο διαβιβάζει αυτομάτως τα εισερχόμενα έντυπα για καταχωρίσεις που σχετίζονται με την τρομοκρατία στην Υπηρεσία Ασφάλειας και Πληροφοριών της Δανίας. [Δανία, 2022]
- Τα έντυπα SIRENE που δημιουργούνται από τους υπαλλήλους είναι προσυμπληρωμένα με δεδομένα καταχώρισης και διαθέτουν προκαθορισμένα κείμενα που μπορούν να προστεθούν μόνο με ένα κλικ. Τα προκαθορισμένα κείμενα είναι προσαρμοσμένα για κάθε μορφή και τύπο καταχώρισης. [Σλοβακία, 2019]
- Το σύστημα διαχείρισης υποθέσεων SIRENE είναι μια ενιαία εφαρμογή ΤΠ που χειρίζεται όλα τα μηνύματα με εξαιρετικά αυτοματοποιημένο τρόπο: τα εισερχόμενα έντυπα SIRENE καταχωρίζονται αυτόματα σε υφιστάμενες υποθέσεις και ανατίθενται στον αρμόδιο χειριστή της υπόθεσης· τα εισερχόμενα έντυπα A υποβάλλονται σε αυτόματη επεξεργασία και ελέγχονται σε σχέση με τις εθνικές βάσεις δεδομένων με βάση λέξεις-κλειδιά. Η διαδικασία αυτή παρέχει τη δυνατότητα όλα τα εισερχόμενα έντυπα A που σχετίζονται με αυτές τις λέξεις-κλειδιά να αποστέλλονται αυτόματα μία φορά ημερησίως σε μια παρτίδα στις αρμόδιες υπηρεσίες και μονάδες. Τα έντυπα A ανατίθενται σε χειριστή για μη αυτόματη διεκπεραίωση μόνο σε περίπτωση αντιστοιχίας. Τα ειδικά εθνικά έντυπα αναφοράς θετικών αποτελεσμάτων αποστέλλονται αυτόματα από ένα παράθυρο προεπισκόπησης στην καταχώριση του

συστήματος πληροφοριών Σένγκεν από τους τελικούς χρήστες μέσω του προγράμματος περιήγησης/των μητρώων της αστυνομίας και λαμβάνονται στην ηλεκτρονική θυρίδα εισερχόμενων μηνυμάτων της Διεθνούς Υπηρεσίας Αξιοματικών-Συνδέσμων (ILO) και, στη συνέχεια, μετατρέπονται σε έντυπα αναφοράς θετικών αποτελεσμάτων SIRENE. Οι διαδικασίες αυτές διευκολύνουν σημαντικά την εκτέλεση των καθηκόντων του τμήματος SIRENE και υποστηρίζουν την έγκαιρη αποτελεσματικότητα της ανταλλαγής συμπληρωματικών πληροφοριών και εντύπων. [Λιθουανία, 2023]

4. Πτυχές θεμελιωδών δικαιωμάτων

Παρακολούθηση της αναγκαστικής επιστροφής

- Η επαρκής παρακολούθηση διασφαλίζεται με την πλήρη ανεξαρτησία του εθνικού εγγυητή, το πεδίο δράσης του, την κατάρτιση που παρέχεται στους συνοδούς επιστροφής σχετικά με τα θεμελιώδη δικαιώματα (συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων ευάλωτων ομάδων προσώπων) και την αρχή της μη επαναπροώθησης, καθώς και με το περιφερειακό δίκτυο εκπαιδευμένων παρατηρητών αναγκαστικής επιστροφής που δραστηριοποιούνται σε ολόκληρη την επικράτεια. [Ιταλία, 2021]
- Η τακτική δημοσίευση των εκθέσεων του Συνηγόρου του Πολίτη στο διαδίκτυο σχετικά με τον έλεγχο της αναγκαστικής επιστροφής, μεταξύ άλλων στα αγγλικά στο πλαίσιο της ετήσιας γενικής έκθεσης του Διαμεσολαβητή, διασφαλίζει ένα πρόσθετο επίπεδο ελέγχου της διαδικασίας απομάκρυνσης, ενισχύοντας τη διαφάνειά της, και υποστηρίζει περαιτέρω την αποτελεσματικότητα του μηχανισμού ελέγχου της αναγκαστικής επιστροφής. [Τσεχία, 2019]
- Στο Αρχηγείο της Συνοριοφυλακής διορίζεται σύμβουλος ανθρωπίνων δικαιωμάτων για την ενσωμάτωση και τη στήριξη πρακτικών διαχείρισης των συνόρων που σέβονται τα θεμελιώδη δικαιώματα. Στα περιφερειακά τμήματα της Συνοριοφυλακής υπάρχουν επίσης διορισμένοι σύμβουλοι για τα ανθρώπινα δικαιώματα, οι οποίοι συμμετέχουν στην παροχή κατάρτισης σχετικά με τα θεμελιώδη δικαιώματα σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. [Πολωνία, 2024]

5. Εποπτεία της προστασίας δεδομένων

- Η Κρατική Επιθεώρηση Δεδομένων οργανώνει την εποπτεία των συστημάτων πληροφοριών για το Σένγκεν και για τις θεωρήσεις στο πλαίσιο της σημειογραφίας απεικόνισης επιχειρηματικών διαδικασιών (Business Process Model and Notation) — μιας γραφικής αναπαράστασης για τον καθορισμό των επιχειρηματικών διαδικασιών σε ένα μοντέλο επιχειρηματικών διαδικασιών. Η σημειογραφία απεικόνισης επιχειρηματικών διαδικασιών παρέχει στους εργαζόμενους τη δυνατότητα να

κατανοούν τις ευθύνες τους σε κάθε στάδιο, καθώς και ολόκληρη τη διαδικασία εποπτείας. [Λετονία, 2023]

ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ

Συνεργασία με τρίτες χώρες

Αξιοματικοί σύνδεσμοι

- Υπάρχει άμεση πρόσβαση από το ενδοδίκτυο της Διεθνούς Υπηρεσίας Αξιοματικών-Συνδέσμων στη βάση δακτυλοσκοπικών δεδομένων, η οποία παρέχει στους υπαλλήλους τη δυνατότητα να πραγματοποιούν αναζητήσεις στο εθνικό σύστημα πληροφοριών κατά της απάτης (AFIS) με τη χρήση αρχείου NIST, συνημμένου σε καταχώριση, ώστε να μπορούν να ανακτούν τυχόν αντιστοιχίες μέσα σε λίγα λεπτά. Όταν η αυτόματη αναζήτηση καταλήγει σε αντιστοιχία, η αντιστοιχία αυτή επαληθεύεται επίσης από εμπειρογνώμονα σε θέματα δακτυλικών αποτυπωμάτων. Η λειτουργία αυτή καθιστά δυνατή όχι μόνο την αναζήτηση στις εθνικές βάσεις δεδομένων με αλφαριθμητικές παραμέτρους, αλλά και με βιομετρικά στοιχεία, κάτι που αυξάνει την ακρίβεια της ταυτοποίησης του προσώπου. [*Λιθουανία, 2023*]
- Σύμβουλοι για τις θεωρήσεις ή αξιοματικοί σύνδεσμοι τοποθετούνται σε τρίτες χώρες προτεραιότητας, επιφορτισμένοι με τον εντοπισμό πιθανής παράτυπης μετανάστευσης στον χώρο Σένγκεν και τη συλλογή πληροφοριών σχετικά με νέες μεθόδους ή τάσεις. Όταν οι αρχές που είναι αρμόδιες για τις θεωρήσεις εντοπίζουν πλαστά έγγραφα ή ταυτότητες, απορρίπτεται η αίτηση χορήγησης θεώρησης Σένγκεν και ταυτόχρονα εκδίδεται απαγόρευση εισόδου για να αποτραπεί η απόπειρα εισόδου του υπηκόου τρίτης χώρας μέσω άλλου κράτους μέλους. Οι πληροφορίες που συλλέγουν οι εν λόγω υπάλληλοι ανταλλάσσονται τακτικά με τις αρμόδιες αρχές μέσω συντονισμένων συνεδριάσεων, ενισχύοντας την ετοιμότητα τόσο στα εξωτερικά σύνορα όσο και για τις διαδικασίες επιστροφής. Οι πληροφορίες αυτές βοηθούν στη διαμόρφωση εθνικών και περιφερειακών σχεδίων, καθώς παρέχουν τη δυνατότητα για στοχευμένες δράσεις κατά οντοτήτων που εμπλέκονται στη διευκόλυνση της παράτυπης μετανάστευσης. Οι παράτυποι μετανάστες που εντοπίζονται στις επιχειρήσεις αυτές κατευθύνονται στις κατάλληλες διαδικασίες επιστροφής. [*Ουγγαρία, 2024*]
- Οι αξιοματικοί σύνδεσμοι διαθέτουν άμεση πρόσβαση στο σύστημα διαχείρισης υποθέσεων που διαχειρίζεται το ενιαίο σημείο επαφής, η οποία επιτρέπει την ανάκτηση πληροφοριών σε πραγματικό χρόνο από εθνικές και διεθνείς βάσεις δεδομένων. Η πρόσβαση αυτή βελτιώνει τη λήψη των αποφάσεών τους, στηρίζει τις διασυνοριακές έρευνες και ενισχύει την επιχειρησιακή αποτελεσματικότητα με διεθνείς συνεργάτες. Επιπλέον, η εποπτεία από το ενιαίο σημείο επαφής διασφαλίζει ότι οι επικοινωνίες μεταξύ των αξιοματικών συνδέσμων και των αρχών επιβολής του νόμου είναι συντονισμένες, διαφανείς και ασφαλείς. [*Τσεχία, 2024*]

Διεθνής συνεργασία

- Η καθιέρωση πολυμερούς συνεργασίας και διμερών συμφωνιών με διάφορες τρίτες χώρες επιτρέπει την ανταλλαγή δεδομένων σε πραγματικό χρόνο σχετικά με τη θαλάσσια επιτήρηση και στα σημεία διέλευσης των συνόρων για τους ελέγχους των πορθμείων, καθώς και άλλων πληροφοριών σχετικά με τα σύνορα. Οι αρχές υποστηρίζουν ενεργά την ανάπτυξη εθνικών ικανοτήτων για τον έλεγχο των συνόρων σε τρίτες χώρες παρέχοντας πόρους. [Ιταλία, 2021]
- Οι εθνικές αρχές διαχειρίζονται τις μεταναστευτικές ροές και αντιμετωπίζουν το διασυνοριακό έγκλημα που προέρχεται εκτός του χώρου Σένγκεν ακολουθώντας μια περιφερειακή αντίληψη για την επιτήρηση των συνόρων. Η αντίληψη αυτή περιλαμβάνει την τοποθέτηση αξιωματικών-συνδέσμων από τρίτες χώρες στα περιφερειακά συντονιστικά κέντρα του κράτους μέλους και αντιστρόφως, η οποία αποσκοπεί στη διευκόλυνση της άμεσης συνεργασίας και ανταλλαγής πληροφοριών. Μονάδες συνοριοφυλάκων τοποθετούνται στα χωρικά ύδατα και στην ξηρά των τρίτων χωρών, εξασφαλίζοντας συνεχείς κοινές περιπολίες διά θαλάσσης και αέρος. Ο μηχανισμός έρευνας και διάσωσης συμπληρώνει το περιφερειακό σύστημα επιτήρησης των συνόρων με σκάφη που συντονίζονται από την εθνική υπηρεσία έρευνας και διάσωσης. [Ισπανία, 2022]
- Το έργο «Ασφαλής τουριστικός προορισμός» υλοποιείται από το 2006, στο πλαίσιο του οποίου φιλοξενούνται και τοποθετούνται αστυνομικοί διεθνώς με σκοπό την καλύτερη εξυπηρέτηση των τουριστών και των υπηκόων της χώρας στο εξωτερικό. Με την αυξανόμενη συμμετοχή ξένων αστυνομικών αρχών, το 2023 συμμετείχαν 24 αρχές σε 21 χώρες. Οι αλλοδαποί αστυνομικοί εκτελούν τα καθήκοντά τους βάσει συμφωνημένων εξουσιών, παρέχοντας υπηρεσίες στις γλώσσες των τουριστών, μειώνοντας με τον τρόπο αυτόν τα εμπόδια στην αναζήτηση της βοήθειας της αστυνομίας. Οι φιλοξενούμενοι αστυνομικοί, που διακρίνονται καθώς φορούν την εθνική στολή τους, συμβάλλουν στην πρόληψη του εγκλήματος και ενισχύουν την ασφάλεια. [Κροατία, 2024]
- Έχουν συναφθεί συμφωνίες με γειτονικές τρίτες χώρες, στο πλαίσιο των οποίων φιλοξενούμενοι υπάλληλοι τοποθετούνται στα σύνορα αυτά για την υποστήριξη της επιτήρησης και άλλων δραστηριοτήτων ελέγχου, όπως οι συνοριακοί έλεγχοι. Με τον τρόπο αυτόν αυξάνονται οι ικανότητες αντίδρασης και η ανταλλαγή πληροφοριών. Αξιωματικοί της συνοριακής αστυνομίας από τρίτη χώρα-εταίρο πραγματοποιούν περιπολίες σε γειτονικό έδαφος σε συνεργασία με τοπικούς συνοριακούς αξιωματικούς σε καθημερινή βάση για την πρόληψη της παράνομης μετανάστευσης και τον εντοπισμό των διακινητών μεταναστών. Βάσει διμερούς συμφωνίας με άλλη χώρα-εταίρο, ένας αξιωματικός εργάζεται επί του παρόντος σε συγκεκριμένα σημεία διέλευσης των συνόρων για την υποστήριξη των ελέγχων και τη διευκόλυνση της επικοινωνίας με τους επιβάτες. [Ουγγαρία, 2024]
- Τα δικαστήρια και οι εισαγγελίες δημιουργούν καταχωρίσεις για καταζητούμενα πρόσωπα μαζί με ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης (ΕΕΣ) τόσο στην πολωνική όσο και στην αγγλική γλώσσα. Η επισύναψη της αγγλικής έκδοσης στην καταχώριση

επισπεύδει τις διαδικασίες στα άλλα κράτη μέλη για ενέργειες σχετικά με διεθνή θετικά αποτελέσματα αναζήτησης. [Πολωνία, 2024]

Πολιτική θεωρήσεων

Εξωτερικός πάροχος υπηρεσιών

- Η επιβολή οικονομικών κυρώσεων σε εξωτερικούς παρόχους υπηρεσιών σε περίπτωση μη συμμόρφωσης με τη σύμβαση, σε συνδυασμό με ενισχυμένη παρακολούθηση του έργου τους, αποτελεί αποτελεσματικό τρόπο για τη συμμόρφωση του εξωτερικού παρόχου υπηρεσιών με τις διατάξεις της σύμβασης και τη βελτίωση της απόδοσής του. [Αυστρία, 2022]

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΣΥΝΟΡΩΝ

Επίγνωση της κατάστασης σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο και σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης

Συνεργασία (επίγνωση της κατάστασης)

- Ο συντονισμός μεταξύ των εθνικών κέντρων συντονισμού δύο γειτονικών κρατών μελών επιτρέπει τη διαμόρφωση κοινής εικόνας της κατάστασης, την αποτελεσματική ανταλλαγή πληροφοριών, τη βελτίωση της επίγνωσης της κατάστασης στα κοινά σύνορα και την αύξηση της ικανότητας αντίδρασης, καθώς το στίγμα των πόρων διαβιβάζεται επίσης και στις δύο χώρες. [*Πορτογαλία/Ισπανία, 2017*]
- Η άμεση πρόσβαση σε εθνικές βάσεις δεδομένων (πέραν εκείνων που χρησιμοποιούνται μόνο για τον έλεγχο των συνόρων) παρέχει στο εθνικό κέντρο συντονισμού τη δυνατότητα να διατηρεί ολοκληρωμένη εικόνα της κατάστασης σε εθνικό επίπεδο και να διασφαλίζει ενισχυμένη επίγνωση της κατάστασης για τα ενδιαφερόμενα μέρη του σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. [*Φινλανδία, 2023*]
- Το εθνικό κέντρο συντονισμού θέσπισε διαδικασία για τον έλεγχο των αιτημάτων ενεργοποίησης των υπηρεσιών συγχώνευσης δεδομένων EUROSUR σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Η εν λόγω διαδικασία επαληθεύει τη νομιμότητα και τη συνάφεια κάθε αιτήματος για υπηρεσίες συγχώνευσης δεδομένων EUROSUR, πριν από την υποβολή τους στον Frontex, ώστε να διασφαλίζεται ότι μόνο συναφή και οικονομικά αποδοτικά αιτήματα για υπηρεσίες συγχώνευσης δεδομένων EUROSUR αποστέλλονται στον Frontex και, στη συνέχεια, χρησιμοποιούνται στις επιχειρησιακές δραστηριότητες. [*Φινλανδία, 2023*]
- Στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πολυκλαδικής Πλατφόρμας κατά των Εγκληματικών Απειλών (EMPACT), ένα πρόσωπο ενεργεί ως «οδηγός» του επιχειρησιακού σχεδίου δράσης της EMPACT το οποίο στοχεύει τα εγκληματικά δίκτυα που εμπλέκονται στην παραγωγή, διακίνηση και διανομή συνθετικών ναρκωτικών και νέων ψυχοτρόπων ουσιών. Ο προϊστάμενος της μονάδας ναρκωτικών του Κεντρικού Γραφείου Ερευνών της Αστυνομίας ενεργεί ως «οδηγός», ο οποίος λαμβάνει ιδιαίτερη επιχειρησιακή στήριξη, εντοπίζει αποτελεσματικά και αποκτά πρόσβαση σε διάφορες χρηματοδοτικές ευκαιρίες. Το Κέντρο Υλοποίησης Ευρωπαϊκών Έργων που υπάγεται στο Υπουργείο Εσωτερικών στηρίζει τη δραστηριότητα αυτή κατά προτεραιότητα και συνδράμει με την ανάληψη των διοικητικών καθηκόντων και τη στήριξη των προσπαθειών για την καταπολέμηση της διακίνησης ναρκωτικών. [*Πολωνία, 2024*]
- Οι συνοριοφύλακες και οι τελωνειακές αρχές συνεργάζονται στενά μέσω μιας ολοκληρωμένης ψηφιακής διαδικασίας για τα σύνορα στα σημεία διέλευσης με σκοπό την ενίσχυση των ελέγχων και τη διασφάλιση της εφαρμογής πιο ομαλής διαδικασίας. Τα δεδομένα που συλλέγονται και τα αποτελέσματα των ελέγχων πρώτης γραμμής, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών του SIS, διαβιβάζονται απευθείας από τους συνοριοφύλακες στις τελωνειακές αρχές, οι οποίες συνεχίζουν τις επιθεωρήσεις με προσυμπληρωμένα στοιχεία. [*Πολωνία, 2024*]

Ανάλυση κινδύνου

Χερσαία σύνορα

- Το εθνικό σύστημα ανάλυσης κινδύνου του οργανισμού ελέγχου των συνόρων είναι αποδοτικό και υποστηρίζεται από λειτουργική διυπηρεσιακή συνεργασία. Δύο φορές ετησίως, ο οργανισμός ελέγχου των συνόρων εκδίδει κοινά προϊόντα ανάλυσης κινδύνου με τα τελωνεία και την εθνική αστυνομία. Η τακτική και συστηματική ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αρμόδιων εθνικών αρχών που συμμετέχουν στην υλοποίηση της ευρωπαϊκής ολοκληρωμένης διαχείρισης των συνόρων, μέσω της οποίας δημιουργούνται κοινά προϊόντα ανάλυσης κινδύνου, διασφαλίζει ολοκληρωμένη επίγνωση της κατάστασης σε εθνικό επίπεδο και υποστηρίζει επαρκείς ικανότητες αντίδρασης. Επίσης, οργανώνονται κοινά προγράμματα κατάρτισης, κοινές επιχειρήσεις και προσαρμοσμένες δράσεις μεταξύ των αρμόδιων αρχών που συμμετέχουν στη διαχείριση των συνόρων. [Λιθουανία, 2023]
- Εφαρμογή για τον εντοπισμό προσώπων και/ή οχημάτων με συγκεκριμένο προφίλ κινδύνου στο πλαίσιο του εθνικού συστήματος ανάλυσης κινδύνου της συνοριακής αστυνομίας, η οποία είναι ενσωματωμένη στο εθνικό σύστημα πληροφοριών για τη διαχείριση των συνόρων. Η εφαρμογή είναι διαθέσιμη σε όλα τα σημεία διέλευσης των συνόρων σε όλους τους αστυνομικούς που συμμετέχουν στον έλεγχο των συνόρων και διασφαλίζει την αποτελεσματική χρήση των προφίλ ανάλυσης κινδύνου από όλα τα οργανωτικά επίπεδα και βελτιώνει την ποιότητα του ελέγχου των συνόρων. Για τον εντοπισμό προσώπων ή οχημάτων υψηλού κινδύνου, η συνοριακή αστυνομία ανέπτυξε μια εφαρμογή αυτόματων δεικτών κινδύνου, η οποία είναι ενσωματωμένη στο σύστημα πληροφοριών για τη διαχείριση των συνόρων. Οι δείκτες, όταν ενεργοποιούνται, εντοπίζουν αυτόματα δυνητικούς δράστες κατά τη διάρκεια των συνοριακών ελέγχων. Οι δείκτες συνδέονται αυτόματα με τα προφίλ κινδύνου και ένα κίτρινο σήμα συναγερμού εμφανίζεται στην οθόνη του συνοριοφύλακα με σύνδεσμο προς το προφίλ, παρέχοντας στοχευμένες οδηγίες για τον προσδιορισμό της κατάστασης ενός προσώπου. Οι συνοριοφύλακες μπορούν να ενεργοποιούν αυτούς τους δείκτες σε συγκεκριμένα σημεία διέλευσης των συνόρων και συγκεκριμένες χρονικές στιγμές. [Κροατία, 2024]

Συνοριακοί έλεγχοι

Εναέρια σύνορα

- Ειδική μονάδα έξι συνοριοφυλάκων παρακολουθεί τις ιδιωτικές μεταφορές και την αεροπορία αναψυχής, συμπεριλαμβανομένων των ελαφρών αεροσκαφών και των ελικοπτέρων, καθώς έχει πρόσβαση σε δεδομένα παρακολούθησης διαδρομών σε πραγματικό χρόνο και σε δεδομένα πτήσεων από το στρατιωτικό ραντάρ. Η μονάδα λαμβάνει όλα τα σχέδια πτήσης τα οποία στη συνέχεια αναλύονται. Όταν το αεροδρόμιο αναχώρησης ή άφιξης δεν είναι σημείο διέλευσης συνόρων, ειδοποιείται αστυνομική μονάδα για να παρέμβει. Σε περίπτωση μη εγκεκριμένων προσγειώσεων σε αεροδρόμια που δεν προορίζονται για διέλευση των συνόρων, οι αρχές επιβάλλουν πρόστιμα. Διενεργείται τακτικά αξιολόγηση της επικινδυνότητας των διαδρομών πτήσης που παρεκκλίνουν. [Βέλγιο, 2020]
- Η επικοινωνία μεταξύ της πρώτης και της δεύτερης γραμμής στα συνοριακά σημεία διέλευσης που βρίσκονται στον αερολιμένα μέσω της εθνικής εφαρμογής είναι εξαιρετικά αυτοματοποιημένη και φιλική προς τον χρήστη. Σε περίπτωση θετικού αποτελέσματος αναζήτησης, ο υπάλληλος πρώτης γραμμής έχει τη δυνατότητα να πληκτρολογήσει σχόλια σε ειδικό πεδίο και οι πληροφορίες θετικού αποτελέσματος μαζί με το μήνυμα σχολίων αποστέλλονται μέσω της εθνικής εφαρμογής από την πρώτη γραμμή στη δεύτερη γραμμή. Όσον αφορά τις ηλεκτρονικές πύλες, σε περίπτωση θετικού αποτελέσματος αναζήτησης σε καταχώριση για διακριτική παρακολούθηση, ο χειριστής της ηλεκτρονικής πύλης μπορεί επίσης να προσθέσει σχόλιο στο θετικό αποτέλεσμα, το οποίο στη συνέχεια διαβιβάζεται αμέσως στη δεύτερη γραμμή, η οποία συλλέγει πρόσθετες διαθέσιμες πληροφορίες και αποστέλλει το έντυπο θετικού αποτελέσματος στο SIRENE. Έτσι καθίσταται δυνατή η ολοκλήρωση του ελέγχου χωρίς καμία επαφή με το υποκείμενο της καταχώρισης, ενώ συλλέγονται οι απαιτούμενες πληροφορίες. [Λιθουανία, 2023]
- Μονάδα συλλογής στοιχείων επιβατών, αρμόδια για τη συλλογή και την επεξεργασία των στοιχείων των επιβατών σε όλες τις πτήσεις που εκτελούνται επί του παρόντος στη χώρα. Ρόλος της είναι να ενημερώνει (όλο το 24ωρο, 7 ημέρες την εβδομάδα) τις αρμόδιες αρχές επιβολής του νόμου σχετικά με την ανάγκη περαιτέρω εξέτασης των εισερχόμενων και εξερχόμενων επιβατών, μετά την αυτοματοποιημένη σύγκριση των στοιχείων τους με τις σχετικές βάσεις δεδομένων (όπως το σύστημα πληροφοριών Σένγκεν, I24/7), ή με αφηρημένα προφίλ που έχουν διαμορφωθεί σε συνεργασία και/ή κατόπιν αιτήματος των εν λόγω αρχών. Δεδομένου ότι λαμβάνει ερωτήματα απ' όλες τις υπηρεσίες επιβολής του νόμου, η μονάδα είναι σε μοναδική θέση να εντοπίζει αλληλεπικαλυπτόμενες έρευνες και αντικείμενα ενδιαφέροντος και να ενημερώνει τις αντίστοιχες υπηρεσίες. Ένα καλά αναπτυγμένο σύστημα διαχείρισης υποθέσεων για τον χειρισμό των επικοινωνιών με τις αρμόδιες αρχές και τις μονάδες συλλογής στοιχείων επιβατών άλλων κρατών μελών, το οποίο δημιουργήθηκε σύμφωνα με διεθνείς βέλτιστες πρακτικές, βρίσκεται στο επίκεντρο της επιτυχούς εκπλήρωσης των καθηκόντων της μονάδας και της σχετικής ανταλλαγής πληροφοριών. Οι δραστηριότητες λαμβάνουν δεόντως υπόψη τις απαιτήσεις προστασίας δεδομένων και διαδικασίας που προβλέπονται στη σχετική ενωσιακή και εθνική νομοθεσία. Η μονάδα διεξάγει προδραστικά εκστρατείες ευαισθητοποίησης σχετικά με τις δυνατότητες που

προσφέρει. Διαθέτει τεχνικούς πόρους και ανθρώπινο δυναμικό υψηλής ποιότητας. [Λετονία, 2023]

Χερσαία σύνορα

- **Αυτόματος προκαταρκτικός έλεγχος στο σύστημα πληροφοριών Σένγκεν των οχημάτων που προσεγγίζουν τα σημεία ελέγχου των χερσαίων συνόρων μέσω της αυτόματης αναγνώρισης πινακίδων αριθμού κυκλοφορίας, συμπεριλαμβανομένων των επεκτάσεων αντικειμένων.** [Κροατία, 2024]

Επιτήρηση των συνόρων

- Ο συνοριοφύλακας χρησιμοποιεί μη επανδρωμένα εναέρια οχήματα (UAV) για καθήκοντα επιτήρησης και επέμβασης. Καθεμία από τις περιφερειακές μονάδες που είναι αρμόδιες για τα εξωτερικά χερσαία σύνορα είναι συνδεδεμένη με το σύστημα. Αποτελείται από τρεις πλατφόρμες (μη επανδρωμένα μίνι ανεμόπτερα), έναν επίγειο σταθμό (με τηλεχειρισμό, οθόνες και κεραία) και άλλον υποστηρικτικό εξοπλισμό. Οι πλατφόρμες είναι εξοπλισμένες με κάμερες ημέρας και νυχτερινής όρασης, ενώ μπορεί να χρησιμοποιηθεί μία πλατφόρμα ανά πάσα στιγμή. Από τις κάμερες διαβιβάζονται εικόνες υψηλής ποιότητας σε πραγματικό χρόνο είτε στον επίγειο σταθμό είτε σε άλλους συνδεδεμένους αποδέκτες. Αυτό το σύστημα UAV μπορεί να ενισχύσει την ικανότητα επιτήρησης των συνόρων, να βελτιώσει την επίγνωση της κατάστασης και να διευκολύνει τις ικανότητες αντίδρασης. Μόλις εντοπιστεί ένα ιπτάμενο αντικείμενο, το περιφερειακό συντονιστικό κέντρο ενημερώνεται άμεσα για τη λήψη συγκεκριμένων μέτρων επέμβασης. [Πολωνία, 2019]
- **Κατά μήκος του μεγαλύτερου μέρους των εξωτερικών χερσαίων συνόρων έχει τοποθετηθεί ηλεκτρονικό σύστημα φραγμών, το οποίο αποτελείται από μεγάλο αριθμό ημερήσιων, νυχτερινών και θερμικών καμερών και αισθητήρων κίνησης και σεισμού. Τα περιφερειακά κέντρα παρακολουθούν το σύστημα, μεταδίδοντας αυτόματα τους συναγερμούς που δημιουργούνται στα τοπικά κέντρα συντονισμού για την αποστολή περιπολιών. Με τον τρόπο αυτόν εντοπίζονται αποτελεσματικά οι μη εξουσιοδοτημένες διελύσεις, παρέχεται η δυνατότητα για παρακολούθηση σε πραγματικό χρόνο και ενισχύονται οι χρόνοι απόκρισης των περιπολιών.** [Πολωνία, 2024]
- Ο εθνικός συνοριοφύλακας χρησιμοποιεί σύστημα ΤΠ για τον σχεδιασμό, τον συντονισμό και την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τις επιχειρησιακές δράσεις, το οποίο χρησιμεύει ως ενιαία πλατφόρμα για την αύξηση συνολικά του αποτελεσματικού ελέγχου των εξωτερικών συνόρων. Το σύστημα διαθέτει διάφορες ενότητες που επιτρέπουν στον χρήστη να αποθηκεύει και να ανταλλάσσει πληροφορίες σχετικά με συμβάντα, να εμφανίζει συμβάντα σε χάρτη, να σχεδιάζει περιπολίες και προγράμματα εργασιών, να προβάλλει τη θέση των επιχειρησιακών μονάδων σε πραγματικό χρόνο και να διαβιβάζει αναφορές. [Πολωνία, 2024]

Εθνική βάση δεδομένων για την επιτήρηση των συνόρων

- Η έννοια της επιτήρησης των συνόρων σε εθνικό επίπεδο βασίζεται σε ολοκληρωμένη και αποτελεσματική εθνική βάση δεδομένων, η οποία συνδυάζει όλες τις σχετικές λειτουργίες για την υποστήριξη επιχειρησιακών και τακτικών καθηκόντων. Το σύστημα αυτό ακολουθεί όλα τα στοιχεία του επιχειρησιακού κύκλου επιτήρησης των συνόρων: υποστήριξη για τη συλλογή πληροφοριών, υποβολή εκθέσεων σχετικά με τα τακτικά και επιχειρησιακά αποτελέσματα των δραστηριοτήτων, προγραμματισμός βαρδιών, διαχείριση και συντονισμός περιπολιών, σχεδιασμός της αποδοτικής πρακτικής αντίδρασης στο πεδίο και διασφάλιση συνεκτικής επίγνωσης της κατάστασης. Το λογισμικό παρέχει ενιαία πλατφόρμα υπηρεσιών για όλες τις υπηρεσίες επιβολής του νόμου, ώστε να διασφαλίζονται η αποτελεσματική χρήση των πόρων σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης και τα οφέλη της διαμόρφωσης της εικόνας της κατάστασης σε καθορισμένους τομείς αρμοδιότητας. Το λογισμικό συνδέεται με λειτουργίες του κινητού περιβάλλοντος ΤΠ της περιπολίας που διενεργείται στο πεδίο. Με βάση τον ολοκληρωμένο και συνεκτικό σχεδιασμό του, το σύστημα μπορεί να λειτουργεί σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. [Εσθονία, 2023]

ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ

Αποτελεσματικότητα του εθνικού συστήματος επιστροφών

Διαδικασίες επιστροφής

- Η πρακτική της λήψης αποφάσεων επιστροφής, απομάκρυνσης και απαγόρευσης εισόδου σε ένα μόνο στάδιο μειώνει τον διοικητικό φόρτο, ενώ υπάρχει πλήρης σεβασμός των δικονομικών δικαιωμάτων των επαναπατριζόμενων. [Αυστρία, 2015]
- Η διαδικασία κοινοποίησης της «πρόθεσης έκδοσης απαγόρευσης εισόδου» όταν εντοπίζεται παράνομη διαμονή κατά τη διάρκεια ελέγχων στα σημεία εξόδου, με την οποία παρέχεται στον υπήκοο τρίτης χώρας η δυνατότητα να προβάλει ένσταση, επιτρέπει στις αρχές να εκδίδουν απαγόρευση εισόδου χωρίς να διακόπτεται η αναχώρηση του υπηκόου τρίτης χώρας, και με παράλληλο σεβασμό των δικαιωμάτων του. [Κάτω Χώρες, 2021]
- Οι εθνικές αρχές κατάρτισαν ανακοίνωση σχετικά με τη διαθέσιμη βοήθεια για επανένταξη, την οποία θα πρέπει να υπογράφουν οι υπήκοοι τρίτων χωρών μετά την παροχή συμβουλών. Το έντυπο αποθηκεύεται στον φάκελο της υπόθεσής τους, διευκολύνοντας την επικοινωνία με τους συμβούλους επιστροφής στα κέντρα κράτησης. [Κροατία, 2024]
- Αμοιβαία αναγνώριση αποφάσεων επιστροφής που εκδίδονται από άλλα κράτη μέλη. Εάν εντοπιστεί υπήκοος τρίτης χώρας χωρίς δικαίωμα παραμονής και έχει εκδοθεί απόφαση επιστροφής από άλλη χώρα της ΕΕ, οι εθνικές αρχές θα αναγνωρίσουν και θα εκτελέσουν την εν λόγω απόφαση χωρίς καθυστέρηση. Δεν θα εκδώσουν νέα απόφαση επιστροφής ούτε θα επικοινωνήσουν με τη χώρα έκδοσης, αλλά, αντ' αυτού, θα προχωρήσουν στην απομάκρυνση του ατόμου στη χώρα επιστροφής του, κατόπιν, εφόσον δικαιολογείται, επικαιροποιημένης αξιολόγησης. [Τσεχία, 2024]

Διαδικασία αναγκαστικής επιστροφής

- Εφαρμόζονται διαδικασίες που επιτρέπουν στις αρχές να λαμβάνουν γρήγορα αποφάσεις σχετικά με μεταγενέστερη αίτηση ασύλου που υποβάλλεται κατά τη διάρκεια της διαδικασίας απομάκρυνσης, ώστε να αποφεύγεται η αναβολή ή η καθυστέρηση της απομάκρυνσης υπηκόου τρίτης χώρας, ενώ παράλληλα διασφαλίζεται η αποτελεσματική εφαρμογή της αρχής της μη επαναπροώθησης. [Κάτω Χώρες, 2015]

Οικειοθελής επιστροφή

- Καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας επιστροφής, η οικειοθελής επιστροφή αποτελεί προτεραιότητα για τις εθνικές αρχές. Ακολουθείται προορατική προσέγγιση με την οποία παρέχονται κίνητρα στους υπηκόους τρίτων χωρών για οικειοθελή αναχώρηση σε όλα τα στάδια της διαδικασίας, ιδίως στα κέντρα κράτησης. Τα κέντρα κράτησης θεωρείται ότι συμβάλλουν στην προώθηση της οικειοθελούς επιστροφής, καθώς οι

υπεύθυνοι διαχείρισης υποθέσεων και οι αρχές ενθαρρύνουν ενεργά τους υπηκόους τρίτων χωρών να εγκαταλείψουν τη χώρα οικειοθελώς, παρέχοντας παράλληλα επαρκή στέγαση και στήριξη. [*Κάτω Χώρες, 2021*]

- Η έγκαιρη συνεργασία με τους επαναπατριζόμενους κατά την προώθηση της οικειοθελούς επιστροφής/αναχώρησης και η δυνατότητα του επαναπατριζόμενου να συμμετέχει σε πρόγραμμα οικειοθελούς επιστροφής σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας επιστροφής, προωθεί και αυξάνει τη χρήση της οικειοθελούς επιστροφής και της επανένταξης ως αναπόσπαστου μέρους ενός κοινού συστήματος της ΕΕ για την επιστροφή σύμφωνα με τη στρατηγική της για την οικειοθελή επιστροφή και την επανένταξη. [*Λουξεμβούργο, 2016· Δανία, 2022*]

Σύστημα ΤΠ

- Το εθνικό πληροφοριακό σύστημα διαχείρισης υποθέσεων επιστροφής, το οποίο σχεδιάστηκε σύμφωνα με το μοντέλο του Frontex (RECAMAS), παρέχει στις αρχές που είναι αρμόδιες για την επιστροφή ένα αποτελεσματικό και ολοκληρωμένο εργαλείο, το οποίο συμβάλλει στην αποτελεσματική διαχείριση των υποθέσεων επιστροφής. [*Ιταλία, 2021· Εσθονία, 2023*]
- Η σύνδεση του εθνικού συστήματος διαχείρισης υποθέσεων μετανάστευσης με τη μονάδα ναυλωμένων πτήσεων της εφαρμογής του Frontex για την επιστροφή (FAR) επιτρέπει στις εθνικές αρχές να έχουν άμεση πρόσβαση σε όλες τις ναυλωμένες πτήσεις που οργανώνονται με την υποστήριξη του Frontex, και τις βοηθά να οργανώνουν και να συμμετέχουν αποτελεσματικότερα σε επιχειρήσεις επιστροφής. [*Αυστρία, 2020*]

Κράτηση με σκοπό την απομάκρυνση

Κέντρα κράτησης

- Ένα παιδικό δωμάτιο σε εγκαταστάσεις καταχώρισης για αλλοδαπούς παρέχει κατάλληλο και ευνοϊκό περιβάλλον για τα παιδιά. Το διευρυμένο ωράριο λειτουργίας και η δυνατότητα πρόσβασης χωρίς περιορισμούς, η παρουσία κοινωνικού λειτουργού και ο μεγάλος αριθμός διαθέσιμων παιχνιδιών και δραστηριοτήτων καθιστούν ελκυστική τη χρήση του για τα παιδιά. [*Λιθουανία, 2018*]
- Τα οικογενειακά κέντρα και οι στοχευμένες ψυχιατρικές μονάδες μπορούν να καλύψουν τις ιδιαίτερες ανάγκες των ευάλωτων ατόμων που βρίσκονται υπό κράτηση. Χάρη στη διαρρύθμιση του οικογενειακού κέντρου, τις δραστηριότητες και την αφοσίωση του προσωπικού, η οικογενειακή ζωή θυμίζει όσο το δυνατόν περισσότερο την κανονικότητα και εξασφαλίζεται κατάλληλο και ευνοϊκό περιβάλλον για τις οικογένειες και τους ασυνόδευτους ανήλικους. Η ψυχιατρική μονάδα προβλέπει στενή συνεργασία μεταξύ των σχετικών εταίρων για την αντιμετώπιση των αναγκών των ευάλωτων ατόμων με ψυχολογικά προβλήματα στη διαδικασία επιστροφής, ενώ

παράλληλα αυξάνει την αποτελεσματικότητα των διαδικασιών επιστροφής. [Κάτω Χώρες, 2021]

- Τα πρωτόκολλα που αναπτύχθηκαν και η κατάρτιση του προσωπικού, σε συνδυασμό με τον σχεδιασμό και το καθεστώς που επικρατεί, συμβάλλουν στον μετριασμό του άγχους και των ψυχικών τραυμάτων των ανηλίκων κατά τη διαδικασία επιστροφής και συνάδουν με την αρχή του μείζονος συμφέροντος του παιδιού. [Νορβηγία, 2022]
- Οι εγκαταστάσεις για τους αλλοδαπούς διαθέτουν γραφεία ψυχικής υγείας, τα οποία παρέχουν σε υπηκόους τρίτων χωρών βοήθεια σε θέματα ψυχικής υγείας, όπως η διαταραχή μετατραυματικής καταπόνησης και η πρόληψη των αυτοκτονιών, καθώς και υποστήριξη για την προσαρμογή τους. Οι ψυχολόγοι διενεργούν μια πρώτη αξιολόγηση σε όλους τους νεοαφιχθέντες και τους ενημερώνουν σχετικά με τις δυνατότητες αναζήτησης ψυχολογικής υποστήριξης εντός της εγκατάστασης. Καθίσταται έτσι δυνατός ο έγκαιρος εντοπισμός ψυχολογικών προβλημάτων, κάτι που μπορεί να εγγυηθεί την αποτελεσματική προσέγγιση και τον αποτελεσματικό χειρισμό των εν λόγω υποθέσεων. Η πρόσβαση στα γραφεία ψυχικής υγείας είναι δυνατή κατά τις ώρες λειτουργίας γραφείου από Δευτέρα έως Παρασκευή, μετά από τηλεφωνικό ραντεβού ή με έντυπο αίτησης. Αυτό συμβάλλει στη δημιουργία ενός ανοικτού και ασφαλούς περιβάλλοντος, ιδίως για τα θύματα εμπορίας ανθρώπων και άλλα ευάλωτα άτομα. [Λιθουανία, 2023]
- Στις συνθήκες κράτησης περιλαμβάνονται εκτεταμένοι υπαίθριοι χώροι αναψυχής σε κέντρο υποδοχής, με ειδικό υπαίθριο χώρο για μικρά παιδιά και χώρο αναψυχής με χλοοτάπητα για ενήλικες, στοιχεία που δημιουργούν μια ευχάριστη ατμόσφαιρα με χώρο για την προστασία της ιδιωτικής ζωής. Με τον τρόπο αυτόν μετριάζεται ο κίνδυνος συγκρούσεων και συνωστισμού. [Κροατία, 2024]
- Κέντρο κράτησης στελεχωμένο με εκπαιδευτική μονάδα 11 υπαλλήλων, το οποίο διοργανώνει ευρύ φάσμα εκπαιδευτικών, κοινωνικών, πολιτιστικών (που λαμβάνουν υπόψη τις πολιτισμικές ευαισθησίες) και αθλητικών δραστηριοτήτων, καθώς και εκδηλώσεων. Το προσωπικό είναι στη διάθεση των κρατούμενων από Δευτέρα έως Σάββατο, 12 ώρες την ημέρα και οι υπάλληλοι είναι ντυμένοι με πολιτικά. Ορισμένοι από αυτούς έχουν επαγγελματική πείρα στην εκπαίδευση και την ψυχολογία και διαδραματίζουν ενεργό ρόλο στην πρόληψη των συγκρούσεων εντός του κέντρου. [Πολωνία, 2024]
- Τα κέντρα κράτησης προσφέρουν στους κρατούμενους εκτεταμένη ιατρική περίθαλψη προσαρμοσμένη στις ανάγκες τους. Εάν δεν είναι δυνατή η επιτόπου παροχή φροντίδας, οι κρατούμενοι μεταφέρονται άμεσα σε εξωτερικές ειδικές κλινικές. Η συνοριοφυλακή καλύπτει το κόστος των θεραπειών. Σε περίπτωση σοβαρής πάθησης, οι κρατούμενοι απελευθερώνονται και μεταφέρονται σε εξειδικευμένα ιδρύματα φροντίδας. [Πολωνία, 2024]
- Το κέντρο κράτησης παρέχει ειδικό βρεφικό δωμάτιο, το οποίο είναι διαθέσιμο όλο το 24ωρο, 7 ημέρες την εβδομάδα, και στο οποίο οι μητέρες μπορούν να φροντίζουν τα νεογέννητα παιδιά τους σε ιδιωτική και χωριστή εγκατάσταση. Το δωμάτιο

είναι εξοπλισμένο με τα απαραίτητα έπιπλα και είδη για την υποστήριξη της φροντίδας βρεφών. Υπάρχει επίσης ένα μια αίθουσα για παιδιά, ευρύχωρη και καλά εξοπλισμένη, η οποία προσφέρει ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων και παιχνιδιών ανάλογα με την ηλικία. Τα παιδιά των οποίων οι γονείς κρατούνται στο κέντρο μπορούν να επισκέπτονται την αίθουσα παιχνιδιού με τη συγκατάθεση των γονέων τους. Για τα πολύ μικρά παιδιά, οι επισκέψεις μπορούν επίσης να εποπτεύονται από έναν από τους γονείς τους, διασφαλίζοντας ένα ασφαλές και υποστηρικτικό περιβάλλον για όλους. [Τσεχία, 2024]

- Το κέντρο κράτησης χρησιμοποιεί μια σειρά οπτικών βοηθημάτων, όπως πίνακες προσανατολισμού, πινακίδες, κανόνες λειτουργίες και αφίσες, τα οποία είναι σχεδιασμένα κατά τρόπο ώστε να είναι φιλικά προς τα παιδιά και προσβάσιμα. Το υλικό αυτό περιλαμβάνει εικονογράμματα τα οποία τοποθετούνται σε ύψος και προβάλλονται με τρόπο εύκολα κατανοητό από τους ανηλίκους. Επιπλέον, η «εργαλειοθήκη για τα παιδιά» του Frontex είναι ευρέως διαθέσιμη και προσβάσιμη σε πολλές γλώσσες. [Τσεχία, 2024]

ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ ΣΥΝΟΡΑ

Διασυνοριακή συνεργασία σε εσωτερικές παραμεθόριες περιοχές

Επιχειρησιακή συνεργασία με γειτονικά κράτη μέλη

- Κοινές τριμερείς περιπολίες σε αμαξοστοιχίες με τους γείτονές της. [Αυστρία, 2015]
- Τα κράτη μέλη συντάσσουν εξαμηνιαία κοινή έκθεση ανάλυσης εγκληματολογικών δεδομένων και έκθεση επιχειρησιακής ανάλυσης εγκληματολογικών δεδομένων ανά δεκαπενθήμερο. Επιπλέον, καταρτίζεται και κοινοποιείται στα κράτη μέλη-εταίρους καθημερινή ενημέρωση με πληροφορίες σχετικά με εγκλήματα που διαπράχθηκαν σε ένα κράτος μέλος. [Λιχτενστάιν, 2015]
- Στις παραμεθόριες αστυνομικές περιφέρειες υπάρχει κοινή ομάδα ανάλυσης. Αυτή αποτελείται από διάφορες υπηρεσίες που περιλαμβάνουν αστυνομικές, τελωνειακές και συνοριακές υπηρεσίες, καθώς και υπηρεσίες ποινικών υποθέσεων. Οι αναλύσεις χρησιμοποιούνται για τη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων σχετικά με τους συνοριακούς ελέγχους, την αστυνόμευση και τελωνειακά ζητήματα. Σημειώθηκε ότι οι εκθέσεις ανάλυσης χρησιμοποιήθηκαν για την ενημέρωση των υπαλλήλων πριν από τις κοινές περιπολίες, συμπεριλαμβανομένου του καθορισμού των ημερών, των ωρών και των τόπων όπου θα πραγματοποιηθούν οι εν λόγω περιπολίες. Όσον αφορά τους λιμένες που έχουν εγκριθεί για αφίξεις εκτός Σένγκεν, καταρτίζονται μηνιαίες εκθέσεις ανάλυσης κινδύνου. Αυτές χρησιμοποιούνται για να συμβάλουν τόσο στις επιχειρησιακές όσο και στις διοικητικές πτυχές των συνοριακών ελέγχων. [Δανία, 2017]
- Για να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική διασυνοριακή συνεργασία και η αμοιβαία χρήση των πόρων, τα γειτονικά κράτη μέλη υπέγραψαν συμφωνία σχετικά με την κοινή χρήση των μυστικών ανθρώπινων πηγών συλλογής πληροφοριών για τη διεξαγωγή μυστικών επιχειρήσεων συλλογής πληροφοριών μέσω κοινού σώματος αστυνομικών. [Λιθουανία, 2018]
- Όταν ξεκινά μια επιχείρηση, οι οθόνες στο εθνικό σύστημα δεδομένων εμφανίζουν στιγμιαίες αναλαμπές, ώστε να ειδοποιούνται αμέσως οι χειριστές για την αναγκαία παρακολούθηση της πορείας της. Το σύστημα παρέχει επίσης ζωντανή αναμετάδοση. Στο σύστημα είναι επίσης ορατή η γεωγραφική θέση των περιπολικών οχημάτων. Τόσο τα κέντρα αστυνομικής συνεργασίας και τα τελωνειακά κέντρα όσο και τα ενιαία σημεία επαφής (στο εξής: SPOC) έχουν άμεση πρόσβαση σε αυτό. [Τσεχία, 2019]
- Οι κοινές ταξιαρχίες με τη συμμετοχή δύο χωρών για την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης και των διακινητών αποτελούν ολοκληρωμένους και μόνιμους μηχανισμούς διεθνούς συνεργασίας που επιτρέπουν σε δύο γειτονικές χώρες να οργανώνουν ελέγχους βάσει κοινής ανάλυσης των μεταναστευτικών κινδύνων. Οι εν λόγω «ταξιαρχίες» (ή «κοινές μονάδες») που έχουν συσταθεί στα γαλλογερμανικά και γαλλοϊταλικά σύνορα αποτελούνται από ίσο αριθμό αξιωματικών από κάθε χώρα οι οποίοι έχουν επιλεγεί με βάση τις τεχνικές και γλωσσικές τους δεξιότητες, και

διέπονται είτε από τις συμφωνίες Prüm είτε από διμερή συμφωνία. Εκτός από την οργάνωση κοινών περιπολιών, οι κοινές ταξιαρχίες (ή κοινές μονάδες) παρέχουν κοινή εκπαίδευση. Αυτό το σύστημα κοινών ταξιαρχιών διευκολύνει την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ δύο γειτονικών χωρών και τον συντονισμό των επιχειρήσεων ελέγχου και, ως εκ τούτου, θα πρέπει να ενθαρρυνθεί και να επεκταθεί και σε άλλα σύνορα, ιδίως στα γαλλοϊσπανικά. [Γαλλία, 2021]

- Σε περιφερειακό επίπεδο, η διασυνοριακή συνεργασία βασίζεται σε διοικητικά πρωτόκολλα με τις αρμόδιες αρχές των γειτονικών κρατών μελών, τα οποία εφαρμόζονται περαιτέρω μέσω ετήσιων σχεδίων δράσης. Η εν λόγω πρακτική συνεργασία καλύπτει την κοινή ανάλυση κινδύνου, τις κοινές επιχειρήσεις και περιπολίες, τη διαχείριση ειδικών εκδηλώσεων και κοινά προγράμματα κατάρτισης. Κοινές περιπολίες προγραμματίζονται τακτικά. Αυτή η έννοια της συνεργασίας δημιουργεί καλή βάση για κοινή επιχειρησιακή αντίδραση σε περιφερειακό επίπεδο, κοινή χρήση περιορισμένων πόρων και πληρέστερη εικόνα της κατάστασης όσον αφορά το έγκλημα. [Εσθονία, 2023· Λετονία, 2023]
- **Λαμβάνονται προληπτικά μέτρα για τον περιορισμό της προσωρινής επαναφοράς των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα με τακτικές και στοχευμένες συναντήσεις με γειτονικές χώρες και συνεργασία σε επιχειρησιακό επίπεδο και επίπεδο τακτικής στις παραμεθόριες περιοχές. Διοργανώνονται τακτικά κοινά διασυνοριακά προγράμματα κατάρτισης και διασυνοριακές ασκήσεις καταδίωξης και παρέχονται βασικές πληροφορίες σχετικά με τη δυνατότητα αυτή μέσω φυλλαδίων που διανέμονται σε όλους τους αξιωματικούς της εθνικής αστυνομίας. Μέσω ενός εκτεταμένου δικτύου και ορισθέντων ανώτερων υπαλλήλων σε κάθε παραμεθόρια περιοχή, οι αστυνομικές αρχές βρίσκονται σε μόνιμη επαφή με τους (εσωτερικούς) διασυνοριακούς ομολόγους τους. Εξασφαλίζεται η συνεχής κοινή παρακολούθηση, ανάλυση και αντιμετώπιση των αναδυόμενων απειλών. Αυτό μπορεί να αναβαθμιστεί σε κοινές περιπολίες, δράσεις, ασκήσεις, σχεδιασμό κ.λπ. όταν εμφανίζονται ή αυξάνονται απειλές κατά της ασφάλειας. Σε περίπτωση επαναφοράς των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα, και οι δύο χώρες αναλύουν την εφαρμογή για την πρόληψη μελλοντικών περιστατικών.** [Σλοβακία, 2024]
- Σε πολιτικό και στρατηγικό επίπεδο, αυτό επιτυγχάνεται με τακτικές, καθώς και στοχευμένες, συνεδριάσεις και διαβουλεύσεις με τις γειτονικές χώρες, αλλά η μεγαλύτερη έμφαση δίνεται στη συνεργασία σε επιχειρησιακό επίπεδο και επίπεδο τακτικής στις παραμεθόριες περιοχές. Διοργανώνονται σε τακτική βάση από κοινού με τα γειτονικά κράτη μέλη κοινά προγράμματα κατάρτισης και ασκήσεις διασυνοριακής καταδίωξης, ενώ βασικές πληροφορίες σχετικά με τη δυνατότητα αυτή διατίθενται μέσω φυλλαδίων σε όλους τους Σλοβάκους αστυνομικούς. Μέσω του εκτεταμένου δικτύου των PCC και με τον ορισμό ορισμένων ανώτερων υπαλλήλων σε κάθε παραμεθόρια περιοχή ως αρμόδιων για τον συντονισμό της συνεργασίας στον τομέα της επιβολής του νόμου με τη γειτονική χώρα («συνοριακοί πληρεξούσιοι»), η σλοβακική αστυνομία βρίσκεται σε μόνιμη επαφή με τους ομολόγους της στην άλλη πλευρά των εσωτερικών συνόρων. Με τον τρόπο

αυτόν εξασφαλίζεται η συνεχής από κοινού παρακολούθηση και ανάλυση της κατάστασης της ασφάλειας στις παραμεθόριες περιοχές, μέσω της οποίας καθίσταται δυνατός ο άμεσος εντοπισμός αναδυόμενων απειλών και η από κοινού αντιμετώπισή τους. Όταν εμφανίζονται ή αυξάνονται ορισμένες απειλές κατά της ασφάλειας, η διασυνοριακή συνεργασία εντείνεται με τη μορφή κοινών περιπολιών, κοινών δράσεων, κοινών ασκήσεων, κοινού σχεδιασμού κ.λπ. Όταν, παρά τα εν λόγω προληπτικά μέτρα, σε ορισμένες περιπτώσεις η επαναφορά των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα είναι απαραίτητη, η εφαρμογή των εν λόγω ελέγχων αναλύεται από κοινού από τις δύο χώρες εκ των υστέρων προκειμένου να εντοπιστούν πιθανά μέτρα για την αποφυγή των ελέγχων αυτών στο μέλλον. Αυτό θεωρείται βέλτιστη πρακτική. [Σλοβακία, 2024]

- Εντατικοποίηση της αστυνομικής συνεργασίας των γειτονικών κρατών Σένγκεν λόγω του νέου σχεδιασμού κοινών περιπολιών που αναπτύχθηκε από συμφωνία του 2023 μεταξύ των αρμόδιων εθνικών αστυνομικών υπηρεσιών. Δημιουργήθηκε επιχειρησιακό κέντρο με ικανότητες διοίκησης, ελέγχου και επικοινωνίας σε κέντρο διασυνοριακής αστυνομικής συνεργασίας. Οι προσπάθειες καθοδηγούνται από περιφερειακό επιχειρησιακό σχέδιο βάσει κινδύνου. Οι συμμετέχουσες περιπολίες παρακολουθούνται μέσω συσκευών GPS και γνωρίζουν η μία τη θέση της άλλης μέσω κινητών συσκευών. Οι κοινές επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων 12-16 μεικτών περιπολιών μηνιαίως, πραγματοποιούνται κοντά στα κοινά σύνορα. Οι τύποι και ο εξοπλισμός περιπολίας, όπως τα μη επανδρωμένα αεροσκάφη και η νυχτερινή όραση, επιλέγονται σύμφωνα με το σχέδιο. Από τον Ιούνιο του 2022 και άλλες γειτονικές αρχές Σένγκεν έχουν προσχωρήσει σε αυτές τις επιχειρήσεις. [Ουγγαρία, 2024]

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ

Εθνικές στρατηγικές για την επιβολή του νόμου

- Ανά τετραετία, ο υπουργός Δικαιοσύνης και Ασφάλειας καθορίζει το εθνικό θεματολόγιο ασφάλειας με στόχους εθνικής πολιτικής για τα αστυνομικά καθήκοντα. Σε περιφερειακό επίπεδο, η τοπική αυτοδιοίκηση μετουσιώνει τις εθνικές προτεραιότητες σε στόχους περιφερειακής πολιτικής για την αστυνομία στο πλαίσιο του περιφερειακού θεματολογίου ασφάλειας. Οι υπηρεσίες επιβολής του νόμου ανταλλάσσουν στοιχεία και πληροφορίες για τη συλλογή κατάλληλων πληροφοριών και στοιχείων ώστε να συμβάλουν στο εθνικό θεματολόγιο ασφάλειας, στα περιφερειακά θεματολόγια ασφάλειας και στην αξιολόγηση απειλών όσον αφορά το σοβαρό και οργανωμένο έγκλημα (SOCTA) της Ευρώπης. Οι διευθύνουσες επιτροπές του Τμήματος Έρευνας είναι επιφορτισμένες με τον συντονισμό και την παρακολούθηση της όλης διαδικασίας. Η καθημερινή επιχειρησιακή ενημέρωση επιτρέπει στις διάφορες αστυνομικές ομάδες να ενημερώνονται σχετικά με τα συγκεκριμένα σημεία που χρήζουν προσοχής στον τομέα εργασίας τους. Χρησιμοποιούνται, για παράδειγμα, ως αφετηρία για τη χάραξη πολιτικής για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος και την εκτίμηση των επιπέδων απειλής που υποδεικνύουν την πιθανότητα τρομοκρατικής επίθεσης. Επιπλέον, οι υπηρεσίες έρευνας και ανάλυσης όλων των περιφερειακών υπηρεσιών πληροφοριών διενεργούν τις δικές τους αξιολογήσεις απειλών και ασφάλειας. [Κάτω Χώρες, 2021]
- Η Γενική Εισαγγελία διόρισε εισαγγελέα-σύνδεσμο στο ενιαίο σημείο επαφής, του οποίου ζητείται συχνά η γνώμη σχετικά με την επισήμανση καταχωρίσεων και διεθνών ενταλμάτων σύλληψης, πολύπλοκων διεθνών ποινικών ερευνών και οποιωνδήποτε άλλων υποθέσεων, για τις οποίες χρειάζεται η συμβολή της εισαγγελικής αρχής. [Πορτογαλία, 2022]
- Πολύ στενή συνεργασία μεταξύ των ξένων αξιωματικών-συνδέσμων και της κεντρικής αρχής διεθνούς δικαστικής συνεργασίας, με την παροχή συμβουλών και γραπτής συνδρομής στο πλαίσιο ευρωπαϊκών εντολών έρευνας ή αιτήσεων αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής που απευθύνονται στο κράτος μέλος. [Πορτογαλία, 2022]
- Χρήση εργαλείου ανάλυσης από την αστυνομία στις οικείες μονάδες εγκληματολογικής ανάλυσης, το οποίο καθιστά δυνατή τη δημιουργία «προφίλ» εγκληματικών φαινομένων, με βάση επιχειρησιακά δεδομένα, τα οποία προβάλλουν στον χρήστη μια διαδραστική απεικόνιση του εκάστοτε φαινομένου, των τάσεων, των τρόπων δράσης και των εξελίξεων αυτού. Από την έναρξη λειτουργίας της εφαρμογής αυτής το 2019, η αστυνομία έχει διευρύνει σημαντικά τον αριθμό των αναλυθέντων εγκληματικών φαινομένων και των χρηστών. [Λιθουανία, 2023]

Οργάνωση του ενιαίου σημείου επαφής (SPOC) για διεθνή ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με την επιβολή του νόμου

Οργάνωση, ανταλλαγή πληροφοριών

- Για τον καλύτερο συντονισμό της διεθνούς αστυνομικής συνεργασίας, η αστυνομία δημιούργησε ένα δίκτυο υπευθύνων επικοινωνίας για τη διεθνή αστυνομική συνεργασία. Αυτοί βρίσκονται σε όλα τα κεντρικά γραφεία της περιφερειακής αστυνομίας και στο αρχηγείο της μητροπολιτικής αστυνομίας της πρωτεύουσας. Οι υπεύθυνοι επικοινωνίας συμβάλλουν στη βελτίωση της ποιότητας και στη διευκόλυνση του συντονισμού των αιτημάτων ανταλλαγής πληροφοριών. [*Πολωνία, 2019*]
- Υπάρχει σταθερή καθημερινή ροή αναφοράς εγκληματικών ενεργειών από το τοπικό προς το περιφερειακό και το κρατικό επίπεδο. Στην πράξη, υπάρχει ηλεκτρονική έκθεση σχετικά με τα συμβάντα των τελευταίων 24 ωρών η οποία είναι διαθέσιμη σε τακτική βάση στην ομάδα διαχείρισης του τοπικού σταθμού, στο περιφερειακό επίπεδο και στην κεντρική κρατική αστυνομία δίωξης του εγκλήματος. Επιτρέπει σε όλα τα επίπεδα να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις. [*Γερμανία, 2020*]
- Το σύστημα συντονισμού των αντιτρομοκρατικών επιχειρήσεων συγκεντρώνει όλες τις πληροφορίες από τις διάφορες αστυνομικές αρχές και τους φορείς που είναι αρμόδιοι για την πρόληψη και την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, της βίαιης ριζοσπαστικοποίησης, και του οργανωμένου και σοβαρού εγκλήματος. Το σύστημα παρουσιάζει μια κατάλληλη εναλλακτική λύση, η οποία συνδυάζει τη διαχείριση των πληροφοριών με τον επιχειρησιακό συντονισμό σε περιπτώσεις κατά τις οποίες οι αρμόδιες εθνικές αρχές δεν έχουν μεταξύ τους πρόσβαση στις βάσεις δεδομένων τους. [*Ισπανία, 2022*]
- Τοποθέτηση υπευθύνων χειρισμού διεθνών υποθέσεων σε περιφερειακό επίπεδο σε διάφορα αστυνομικά τμήματα. Οι εν λόγω υπάλληλοι αποτελούν μέρος του ενιαίου σημείου επαφής και έχουν λάβει κατάρτιση τεσσάρων εβδομάδων σε συστήματα ΤΠ μεγάλης κλίμακας, στην ανταλλαγή συμπληρωματικών πληροφοριών μέσω του διαύλου SIRENE, στη διαχείριση βιομετρικών στοιχείων και σε επιτόπιες επισκέψεις στην Ευρωπόλ και την Eurojust. Έχουν πλήρη πρόσβαση στα συστήματα διαχείρισης υποθέσεων του ενιαίου σημείου επαφής, στο ασφαλές παγκόσμιο σύστημα αστυνομικών επικοινωνιών I-24/7 της Ιντερπόλ, και έχουν το δικαίωμα να εισάγουν καταχωρίσεις στο σύστημα πληροφοριών Σένγκεν και αγγελίες της Ιντερπόλ. Έχουν επίσης πρόσβαση στα σχετικά συστήματα και σε άδειες που είναι ισοδύναμες με τις άδειες υπευθύνων χειρισμού υποθέσεων του εθνικού τμήματος SIRENE και του Διεθνούς Κέντρου Επικοινωνιών. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να υπάρχει διαθέσιμη εμπειρογνωσία σχετικά με το σύστημα πληροφοριών Σένγκεν σε κάθε τοπικό τμήμα. Επίσης, οι υπεύθυνοι χειρισμού διεθνών υποθέσεων ελέγχουν τόσο την ποιότητα όσο και τη νομική συνάφεια των ζητούμενων πληροφοριών, καταρτίζουν μηνύματα SIENA προς αποστολή στους αξιωματικούς-συνδέσμους της Ευρωπόλ και παρέχουν κατάρτιση

σχετικά με τη διεθνή αστυνομική συνεργασία εντός του τοπικού αστυνομικού τμήματος. [Φινλανδία, 2023]

- **Η εθνική αστυνομία χρησιμοποιεί ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης υποθέσεων για τη διευκόλυνση της επικοινωνίας σε πραγματικό χρόνο, του συντονισμού των πόρων και της ανάθεσης καθηκόντων στα κέντρα διοίκησης. Ο φιλικός προς τον χρήστη σχεδιασμός του επιτρέπει την ταχεία ανταπόκριση και τον αποτελεσματικό συντονισμό σε εξελισσόμενες καταστάσεις, μέσω της ανταλλαγής εντολών και πληροφοριών απευθείας με περιπολίες και ειδικές μονάδες. Ενισχύει την επιχειρησιακή ετοιμότητα και τη δημόσια ασφάλεια. Το σύστημα περιλαμβάνει επίσης βασικούς εταίρους εκτός της αστυνομίας, όπως τα τελωνεία, την πυροσβεστική υπηρεσία και τις υπηρεσίες ασθενοφόρων, για την ανταλλαγή πληροφοριών σε πραγματικό χρόνο και τη συνεκτική κατανομή των πόρων.** [Τσεχία, 2024]

Οργάνωση

- Το μόνιμο Κέντρο Αστυνομίας, Τελωνείων και Συνοριοφυλακής για Ανάλυση και Πληροφορίες σχετικά με Εγκλήματα (PCB) αποτελεί μια μορφή αποτελεσματικής συνεργασίας και συντονισμού μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου το οποίο παράγει, μεταξύ άλλων, κοινά προϊόντα ανάλυσης και αξιολόγησης απειλών. [Φινλανδία, 2018]
- Η δημιουργία κεντρικών υπηρεσιών, οι οποίες συγκεντρώνουν πόρους από διάφορες διοικήσεις και εστιάζουν σε έναν μόνο τύπο εγκλήματος, οδηγεί σε εξαιρετικά επιχειρησιακά αποτελέσματα. [Γαλλία, 2021]
- Αποτελεσματική δομή για την εκπόνηση όχι μόνο της εθνικής αξιολόγησης απειλών αλλά και ειδικών εκτιμήσεων για απειλές και κινδύνους. Συνδυάζει κεντρικά οργανωμένο έλεγχο ποιότητας με την ανάλυση των απαιτήσεων σε περιφερειακό επίπεδο. Η διεπιστημονική μονάδα στρατηγικής ανάλυσης είναι αρμόδια για τη στρατηγική ανάλυση του εγκλήματος. Η μονάδα αποτελείται από μια ομάδα που εργάζεται σε εθνικό επίπεδο και από επιτόπιες ομάδες σε διάφορες περιοχές. Ο έλεγχος ποιότητας διατηρείται σε κεντρικό επίπεδο, κάτι που διασφαλίζει επίσης τη συνοχή μεταξύ των διαφόρων προϊόντων της στατιστικής ανάλυσης. Η μονάδα καταρτίζει την ετήσια εθνική αξιολόγηση απειλών, η οποία επικεντρώνεται στις ομάδες οργανωμένου εγκλήματος. [Γαλλία, 2021]
- Το μνημόνιο συμφωνίας μεταξύ της αστυνομίας και των τελωνειακών αρχών καθιστά δυνατή την εκτεταμένη συνεργασία μεταξύ των δύο διοικήσεων, η οποία προβλέπει την ανταλλαγή και κοινή χρήση σχετικών στοιχείων και στρατηγικών, τακτικών και επιχειρησιακών πληροφοριών, ιδίως με τη διευκόλυνση της αμοιβαίας πρόσβασης σε βάσεις δεδομένων, με δέουσα συνεκτίμηση των ατομικών δικαιωμάτων και των κανόνων προστασίας των δεδομένων, την ανάπτυξη και προώθηση βέλτιστων πρακτικών, διαδικασίες για επιχειρησιακά θέματα όσον αφορά τις κοινές δράσεις, κοινές κινητές μονάδες περιπολίας, κοινές ομάδες έρευνας, κοινές ομάδες

πληροφοριών, κοινή χρήση εξοπλισμού μεταξύ υπηρεσιών και συνεργασία για την ανάπτυξη, αγορά, εγκατάσταση και χρήση τεχνολογίας. [Κύπρος, 2021]

- Το SPOC διαθέτει ομάδα ανάλυσης κινδύνου η οποία είναι υπεύθυνη για τη βαθύτερη ανάλυση των εθνικών και διεθνών αιτημάτων που λαμβάνονται από το SPOC, συγκεντρώνει πρόσθετες πληροφορίες σε διαθέσιμες βάσεις δεδομένων και παρέχει εκθέσεις ανάλυσης σχετικά με εγκληματικές τάσεις και τρόπους δράσης που εντοπίζονται. Στη συνέχεια, οι εκθέσεις διαβιβάζονται στους εισαγγελείς και/ή στις αντίστοιχες αστυνομικές υπηρεσίες για την υποστήριξη των σχετικών ερευνών. [Πορτογαλία, 2022]
- Το Τμήμα Διεθνούς Συνεργασίας συνδυάζει την ανταλλαγή επιχειρησιακών πληροφοριών με τη λήψη στρατηγικών αποφάσεων σε διεθνές επίπεδο. Το τμήμα αυτό φιλοξενεί το εθνικό ενιαίο σημείο επαφής για τις διεθνείς ανταλλαγές πληροφοριών στον τομέα της επιβολής του νόμου. Σε αυτό εκπροσωπούνται εθνικές αστυνομικές αρχές, περιφερειακές αστυνομικές αρχές, καθώς και τελωνειακές αρχές. Και οι δύο αρμόδιες αρχές διαθέτουν δίκτυο εμπειρογνομόνων για τη διεθνή αστυνομική συνεργασία, οι οποίοι επικουρούν και συμβουλεύουν τις μονάδες εγκληματολογικών πληροφοριών σε περιφερειακό επίπεδο σχετικά με τη χρήση των εργαλείων της διεθνούς αστυνομικής συνεργασίας. Οι κύριες αρχές επιβολής του νόμου εκπαιδεύουν τακτικά εμπειρογνώμονες στον τομέα της διεθνούς αστυνομικής συνεργασίας. Οι εμπειρογνώμονες αυτοί αποτελούν μέρος της μονάδας τους σε περιφερειακό επίπεδο και εκτελούν αυτό το καθήκον επιπλέον της καθημερινής τους εργασίας. Οι γνώσεις διαβιβάζονται στο δίκτυο στο πλαίσιο ετήσιας συνεδρίασης, όπου, για παράδειγμα, οι εθνικοί αξιωματικοί σύνδεσμοι της Ευρωπόλ προσκαλούνται ως ομιλητές. Μεταξύ των συνεδριάσεων αυτών, οι γνώσεις σχετικά με τις νέες διαδικασίες διαβιβάζονται στο δίκτυο είτε μέσω ενημερωτικών δελτίων είτε μέσω ad hoc συνεδριάσεων. Επιπλέον, οι εμπειρογνώμονες του δικτύου της αρχής λαμβάνουν εκπαίδευση ικανοτήτων διάρκειας μίας εβδομάδας πριν από την έναρξή τους στο δίκτυο. Αυτά τα δίκτυα εμπειρογνομόνων αποτελούν έναν απλό τρόπο διάδοσης γνώσεων σχετικά με τη διεθνή αστυνομική συνεργασία σε περιφερειακό επίπεδο. [Ισπανία, 2022]
- Η εθνική ΜΣΕ (μονάδα στοιχείων επιβατών) είναι ενσωματωμένη στο SPOC, η οποία διαχειρίζεται όλες τις υποθέσεις που σχετίζονται με καταστάσεις στοιχείων επιβατών για διάφορες αρχές (αστυνομία, τελωνεία, υπηρεσίες πληροφοριών, στρατιωτική αστυνομία, εισαγγελία και δικαστήρια κ.λπ.). Η ενοποιημένη αυτή διαχείριση καθιστά το σύστημα πιο ολοκληρωμένο και ενισχύει τον ρόλο του SPOC ως γενικού κόμβου πληροφοριών για όλες τις διεθνείς ανταλλαγές πληροφοριών σχετικά με την ασφάλεια. Η κοινή χρήση ενός συστήματος διαχείρισης υποθέσεων με άλλες μονάδες του SPOC καθιστά δυνατή την εύκολη ενοποίηση και διασταύρωση των πληροφοριών, οδηγώντας σε πιο ολοκληρωμένη ανάλυση. [Σλοβακία, 2024]

Χρήση των εργαλείων της Ευρωπόλ για διασυνοριακή συνεργασία και ανταλλαγή πληροφοριών

- Τα δεδομένα από το εθνικό σύστημα αστυνομικών ερευνών αναφορτώνονται αυτόματα στο σύστημα πληροφοριών της Ευρωπόλ. Η βάση δεδομένων των υπό εξέλιξη ερευνών συνδέεται με αυτόματο φορτωτή στοιχείων στο σύστημα πληροφοριών της Ευρωπόλ. Εισάγονται νέες πληροφορίες, βελτιώνονται αυτές που ήδη υπάρχουν και αφαιρούνται παλαιές πληροφορίες σε καθημερινή βάση. Η διαδικασία αυτή είναι πλήρως αυτοματοποιημένη. Η εθνική μονάδα Ευρωπόλ χειρίζεται τα θετικά αποτελέσματα που προκύπτουν μεταξύ εθνικών ερευνών και αλλοδαπών ερευνών, οι οποίες είναι ήδη διαθέσιμες στο σύστημα πληροφοριών της Ευρωπόλ. [*Κάτω Χώρες, 2021*]
- **Ενσωμάτωση της διεπαφής QUEST (Querying Europol Systems) στο εθνικό σύστημα αναζήτησης για τη διενέργεια αναζητήσεων στο σύστημα πληροφοριών της Ευρωπόλ.** Επιπλέον, το πεδίο της αναζήτησης επεκτάθηκε σε όλα τα αντικείμενα που είναι διαθέσιμα στο σύστημα και η ίδια λειτουργία αναζήτησης θα είναι διαθέσιμη στα τελωνεία. Με τον τρόπο αυτόν αυξήθηκε ο αριθμός των αναζητήσεων, και το κράτος μέλος έγινε το τρίτο πιο δραστήριο όσον αφορά τη χρήση της λειτουργίας αναζήτησης το 2024. [*Ουγγαρία, 2024*]